

Vlaams
Parlement

stuk **731** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 25 oktober 2010 (2010-2011)

Beleidsbrief

Binnenlands Bestuur

2010-2011

ingediend door de heer Geert Bourgeois,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Inhoudstafel

Inhoudstafel.....	2
Lijst met afkortingen	4
1. Managementsamenvatting.....	5
2. Beleidsmaatregelen	8
2.1 Strategische doelstelling: “Een interne staatshervorming”	8
2.1.1 Meer bevoegdheden voor de gemeenten, een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden met grondgebonden karakter	8
2.1.2 Mogelijkheden creëren voor sterke gemeenten en democratisch gelegitimeerde lokale samenwerkingsverbanden.....	11
2.2 Een volwaardig partnerschap over de grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus.....	13
2.2.1 De beleids- en controleprocessen van de verschillende overheden meer op elkaar afstemmen.....	13
2.2.2 Betere planning, minder planlasten	15
2.2.3 Afschaffen van koppelsubsidies en verminderen van het specifiek toezicht.....	15
2.2.4 Het Belfortprincipe bevestigen.....	16
2.2.5 Een decretaal kader voor interbestuurlijke samenwerking	16
2.3 Strategische doelstelling: “Verhogen van de bestuursefficiëntie door gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies”	17
2.3.1 De afstemming van de beleidsprocessen op andere bestuursniveaus ondersteunen	17
2.3.2 Elektronisch informatie uitwisselen en de beschikbare gegevens maximaal delen tussen de overheden.....	17
2.3.3 Elektronisch ontsluiten van lokale en provinciale informatie voor burger en mandataris... ..	18
2.4 Strategische doelstelling: “Sterke en verantwoordelijke besturen”	19
2.4.1 De nieuwe organieke regelgeving voor de lokale besturen implementeren	19
2.4.1.1 Het Gemeente-, OCMW- en Provinciedecreet verder uitvoeren.....	19
2.4.1.2 Onderzoeken of er nog aanpassingen nodig zijn aan de organieke regelgeving om de integratie en samenwerking tussen gemeente en OCMW verder te faciliteren en eventueel toekennen van bijkomende stimuli.....	20
2.4.1.3 Het financiële luik van de organieke decreten implementeren.....	21
2.4.1.4 Een externe audit voor de lokale besturen.....	22
2.4.1.5 Het uitvoeringsbesluit opmaken over de rechtspositieregeling voor het personeel van de OCMW’s	23
2.4.1.6 Mogelijkheden creëren voor personeelsmobiliteit tussen de Vlaamse overheidsbesturen	24
2.4.1.7 Het decreet op de intergemeentelijke samenwerking bijsturen	24
2.4.1.8 Het decreet op de erediens ten verder uitvoeren	25
2.4.2 Gezonde financiën als pijler voor efficiënte en bestuurskrachtige lokale en provinciale overheden.....	27
2.4.2.1 Verantwoordelijke en efficiënte lokale en provinciale besturen	27
2.4.2.2 De groei van het Gemeentefonds bestendigen	27

2.4.2.3 Een hervorming van het Gemeentefonds en het Provinciefonds voorbereiden.....	28
2.4.2.4 De Elia-compensatie behouden en de lokale financiën ondersteunen.....	29
2.4.2.5 Overleggen met de federale overheid.....	29
2.4.2.6 Een versoepelde procedure bij investeringssubsidies.....	29
2.4.3 Het personeelsbeleid als hoeksteen voor een bestuurskrachtige overheid.....	30
2.4.3.1 De uitvoering van de rechtspositieregeling ondersteunen.....	30
2.4.3.2 De opbouw van een tweede pensioenpijler ondersteunen.....	31
2.4.3.3 Functieweging decretale graden.....	31
2.5 Strategische doelstelling: “Een efficiënte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 2012”.....	32
2.5.1 Een Vlaams Kiesdecreet voor de lokale verkiezingen.....	32
2.5.2 De lokale verkiezingen van 14 oktober 2012 efficiënt organiseren.....	34
2.6 Strategische doelstelling: “Correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel”.....	36
2.7 Strategische doelstelling: “Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief”	37
2.7.1 Het Belgische EU-voorzitterschap in 2010 aangrijpen voor ervaringsuitwisseling.....	37
2.7.2 Proactief deelnemen aan internationale fora.....	38
2.7.3 Betere informatieverstrekking aan en over de lokale besturen.....	38
2.7.4 De werking van de EGTS-structuur optimaliseren.....	39
2.8 Strategische doelstelling: “Een ondersteunende administratie voor de lokale en provinciale besturen”.....	39
2.8.1 Strategische accenten in de beheersovereenkomst 2011-2015 van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.....	39
2.8.2 De werking van het agentschap voortdurend verbeteren.....	41
2.8.3 Maximaal inzetten op informatie, communicatie en ondersteuning.....	42
Bijlage 1: Begroting 2011.....	44
Bijlage 2: Overzicht beleidsmaatregelen 2010-2011.....	45
Bijlage 3: Regelgevingsagenda.....	49
Bijlage 4: Overzicht moties en resoluties.....	56

Lijst met afkortingen

ABB: Agentschap voor Binnenlands Bestuur
BBC: beleids- en beheerscyclus
CAG: college van ambtenaren-generaal
CELB: commissie efficiëntiewinst lokale besturen
CEEEO: commissie efficiënte en effectieve overheid
EGTS: Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking
e-id: elektronische identiteitskaart
EU: Europese Unie
FOD : federale overheidsdienst
IAVA: interne audit Vlaamse administratie
ICT: informatie- en communicatietechnologie
IGS: intergemeentelijk samenwerkingsverband
OCMW: openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn
UF: Union des Francophones
VAIS: Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking
ViA: Vlaanderen in Actie
Vleva: Vlaams-Europees verbindingsagentschap
VVP: Vereniging van de Vlaamse Provincies
VVSG: Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw: vereniging zonder winstoogmerk

1. Managementsamenvatting

Het overheidsbeleid in Vlaanderen kent een moeilijke periode met grote maatschappelijke uitdagingen voor de welvaart en het welzijn van onze bevolking. De financiële en economische problemen noodzaken tot verregaande ingrepen in de budgetten. Zij hebben ingrijpende gevolgen voor burgers, bedrijven en overheden. Meer dan ooit heeft de overheid de opdracht om de schaarser geworden middelen zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten. Goed overheidsbestuur, efficiëntie, creativiteit en innovatie zijn cruciale factoren voor een duurzame ontwikkeling. Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies moeten daar volop toe bijdragen. Een kwaliteitsvolle overheid maakt het verschil voor de samenleving in haar geheel.

Vanuit deze maatschappelijke context schetste ik bij het aantreden van de Vlaamse Regering in mijn beleidsnota de krachtlijnen waarop ik mijn beleid gedurende de lopende regeerperiode vorm wil geven. Dat is gebouwd op twee assen:

- een interne staatshervorming
- inzetten op sterke en verantwoordelijke lokale besturen.

Deze beide klemtonen hangen nauw samen: structurele hervormingen in het binnenlands bestuur zijn essentieel om een slagkrachtige overheid te organiseren. De lokale besturen spelen daarin een sleutelrol. Zij moeten die slagkracht mee onderbouwen. De gemeente staat het dichtst bij de burger en is het eerste aanspreekpunt voor de burger. Vlaanderen moet, in partnerschap met de lokale overheden, volop inzetten op bestuurskracht.

a) Stand van zaken

Op de beide grote assen van mijn beleid is tijdens het voorbije werkjaar heel wat gerealiseerd of in de steigers gezet.

Voor het tot stand brengen van een Vlaamse interne staatshervorming ligt, na maanden van intense voorbereiding, een groenboek klaar waarin de Vlaamse Regering voorstellen uiteen zet over de noodzakelijke hervormingen. Tegelijk formuleert zij een reeks concrete doorbraken. Het groenboek kwam tot stand na consultatie van de lokale besturen, de provincies en de Vlaamse overheidsadministratie. Ook het Vlaams Parlement heeft inspanningen geleverd om een groot aantal maatschappelijke actoren, stakeholders en wetenschappers te horen. Na een brede consultatieronde, o.a. in het Bestuursforum en het Vlaams Parlement, zal het Groenboek resulteren in een Witboek met concrete engagementen voor deze regeerperiode.

Een slagkrachtige overheid komt niet tot stand zonder sterke lokale besturen. Een voldoende schaalgrootte van de gemeenten is daarvan een element. De Vlaamse Regering creëerde een kader om gemeenten te ondersteunen die willen overgaan tot een vrijwillige fusie: zij krijgen een financiële bonus en een operationele begeleiding.

Ook op het vlak van de dagelijkse interbestuurlijke relaties zijn in het vorige werkjaar voorbereidende stappen gezet. Er ligt een voorstel klaar om de gouverneurs sterker in te schakelen bij het afstemmen van concrete processen waar de verschillende overheidsniveaus bij betrokken zijn.

Tegelijkertijd formuleerde de in mijn beleidsnota aangekondigde Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen een reeks aanbevelingen over de vermindering van de planverplichtingen en de administratieve lasten, en over de vereenvoudiging van de organieke decreten voor gemeenten, OCMW's en provincies, met inbegrip van de invoering van de externe audit voor de lokale besturen.

Bij de uitvoering van het Gemeentedecreet, het OCMW-decreet en het Provinciedecreet blijft de realisatie van het financiële luik een belangrijk aandachtspunt. Na een jaar van intense voorbereiding

keurde de Vlaamse Regering het besluit betreffende de beleids- en beheerscyclus goed en zijn er 20 besturen geselecteerd om vanaf het boekjaar 2011 als piloten met de uitvoeringsfase te starten.

Ook voor het lokale personeel heb ik het voorbije jaar samen met ABB resultaten bereikt: het uitvoeringsbesluit over de rechtspositieregeling van personeel van de OCMW's kwam tot stand, een regeling voor de mobiliteit tussen de Vlaamse overheidsbesturen is in voorbereiding.

In een periode van budgettaire krapte blijven de lokale financiën een permanent aandachtspunt. Niettegenstaande de bijzonder grote saneringsinspanningen op de Vlaamse begroting heeft de Vlaamse Regering de groeivoet van 3,5% van het Gemeentefonds gehandhaafd.

De Vlaamse administratie startte projecten op om ook voor de lokale besturen efficiëntiewinsten te realiseren door een beter gebruik van de informaticatechnologie: het beschikbaar stellen en delen van informatie, het verminderen van de papierstroom, onder meer bij het uitoefenen van het bestuurlijk toezicht.

Een goed werkend Agentschap voor Binnenlands Bestuur is van grote waarde om mij te ondersteunen bij de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van mijn beleid dat gericht is op de dienstverlening aan de lokale besturen. Ondanks een sterke vermindering van de budgetten voor personeel en werking van de administratie werkt het agentschap aan een permanente verbetering van zijn werking en dienstverlening. Dat is de krachtlijn van de nieuwe beheersovereenkomst 2011-2015 die ik met het agentschap sluit.

Tot slot komen de lokale verkiezingen van 14 oktober 2012 stilaan dichtbij. De voorbereidingen daarvan zijn het vorige werkjaar opgestart. Er ligt een ontwerp van kiesdecreet klaar, dat de Vlaamse Regering eerstdaags bij het Vlaams Parlement zal indienen, nadat de Raad van State er zijn advies over heeft uitgebracht. Dat decreet geeft uitvoering aan de afspraken die opgenomen zijn in het regeerakkoord.

b) Aandachtspunten voor 2011

Op vele vlakken is tijdens het voorbije jaar de basis gelegd om vanaf dit werkjaar goede resultaten te verwezenlijken.

Het groenboek voor een interne staatshervorming is het vertrekdocument voor verder overleg met de lokale besturen en de provincies. Het moet uitmonden in een witboek met concrete engagementen voor deze regeerperiode. Het is mijn absolute wens dat ook het Vlaams Parlement deze belangrijke bestuurlijke ontwikkeling verder schraagt tijdens zijn werkzaamheden.

Wat de schaalgrootte van gemeenten betreft, is het momenteel nog onduidelijk of er gemeenten daadwerkelijk gebruik zullen maken van het aanbod van de Vlaamse Regering. Maar het is mijn overtuiging dat schaalvergrotingen in de toekomst voor sommige gemeenten hoe dan ook noodzakelijk zullen blijken. Onder het voorzitterschap van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur komt in de loop van 2011 een modeldossier tot stand op basis van de werkzaamheden van het fusiebegeleidingsteam waaraan de gemeenten en de OCMW's van Beveren en Kruibeke en de VVSG hun medewerking verlenen.

Op het vlak van de dagelijkse interbestuurlijke relaties maak ik met het college van provinciegouverneurs afspraken over de wijze waarop zij bij concrete projecten van lokale besturen de werkrelaties met de verschillende diensten van de Vlaamse overheid beter kunnen stroomlijnen.

De voorbereidende inspanningen en de aanbevelingen van de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen zullen in 2011 worden geconcretiseerd. In overleg met de vertegenwoordigers van de lokale besturen en provincies bereid ik een aanpassing aan de organieke decreten voor om tegemoet te komen aan een aantal vragen naar vereenvoudiging en efficiëntieverbetering. In dat kader past ook de

start van de externe audit voor de lokale besturen waarvoor ik nu de nodige principebeslissingen aan de Vlaamse Regering voorleg. Die wijzigingen aan de organieke decreten moeten in werking kunnen treden vanaf de start van de nieuwe lokale bestuursperiode na de verkiezingen van 2012.

Een cruciaal project voor een efficiënt overheidsbestuur blijft de goede begeleiding van het besluit betreffende de beleids- en beheerscyclus. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft daarvoor een implementatie- en vormingstraject uitgewerkt om de pilootbesturen te ondersteunen. De ervaringen met deze gemeenten en OCMW's zijn van groot belang wanneer in de verdere fasering alle besturen in de nieuwe methodiek zullen instappen.

In 2011 zal het agentschap ook inzetten op de ondersteuning van de OCMW's bij de invoering van de nieuwe rechtspositieregeling voor hun personeel: er komt een generiek en digitaal gemakkelijk toegankelijk aanbod aan informatie. Daarnaast zal ABB informatiesessies organiseren op verzoek en op maat van de OCMW's. Daarvoor maakt het agentschap ook afspraken met de VVSG. Over de mobiliteit van het personeel tussen de Vlaamse overheidsbesturen start het overleg met de vakorganisaties. Dat moet leiden tot de nodige omkaderende besluiten.

Wat betreft de lokale financiën, is de Vlaamse Regering zich ten volle bewust van het belang van een goed financieel draagvlak. Er is de eerstvolgende jaren geen budgettaire ruimte voor bijkomende middelen ten behoeve van de lokale besturen. Toch behoudt de Vlaamse Regering, ook in 2011, de groeivoet van 3,5% voor het Gemeentefonds. In 2011 komt er een herziening om een aantal technische anomalieën weg te werken in de verdelingsparameters. Op middellange termijn onderzoek ik een grondige hervorming van de verdelingscriteria van het Gemeentefonds.

De nieuwe beheersovereenkomst 2011-2015 die ik met het agentschap voor Binnenlands Bestuur sluit, moet de uitvoering van mijn beleid nog sterker ondersteunen dan in het verleden al het geval was. In deze beheersovereenkomst leg ik, samen met het agentschap, de nadruk op de beleidsvoorbereiding en op de ondersteuning van de lokale besturen. De focus ligt daarbij op het uitbouwen van een generiek, digitaal en toegankelijk aanbod. Het systematisch bestuurlijk toezicht wordt verder beperkt, de digitale doorzending van documenten wordt opgestart. Het agentschap voor binnenlands bestuur moet verder evolueren naar een slankere en efficiënter werkende administratie.

Vanaf 2011 loopt de voorbereiding van de lokale verkiezingen van 14 oktober 2012 op kruissnelheid. Het is van groot belang dat het Vlaams Parlement de eerstvolgende maanden een definitieve beslissing neemt over het ontwerp van kiesdecreet dat de Vlaamse Regering eerstdaags indient. Ik wens dat er voor het zomerreces 2011 volstreekte duidelijkheid is over de wijze waarop deze verkiezingen zullen verlopen. Na de goedkeuring van het kiesdecreet zal ik ten spoedigste de nodige uitvoeringsbesluiten aan de Vlaamse Regering voorleggen. Ook voor het zomerreces moet er een definitieve beslissing genomen zijn over de wijze waarop de burgers hun stem zullen uitbrengen, al dan niet digitaal. Ik leg daarover op korte termijn een beslissingskader voor aan de Vlaamse Regering. De materiële organisatie van de verkiezingen is intussen al in voorbereiding. Die gebeurt met een sterke ICT-ondersteuning waarvoor de toepassingen in 2011 worden voorbereid, samen met externe ondersteuning.

2. Beleidsmaatregelen

Het overheidsbeleid in Vlaanderen kent een moeilijke periode met grote maatschappelijke uitdagingen voor de welvaart en het welzijn van onze bevolking. De financiële en economische problemen noodzaken tot verregaande ingrepen in de budgetten. Zij hebben ingrijpende gevolgen voor burgers, bedrijven en overheden. De overheid zal meer dan ooit creatief moeten opspringen met de schaarse middelen. Het motto is 'meer doen met minder'. Goed overheidsbestuur, efficiëntie, creativiteit en innovatie zijn cruciale factoren voor een duurzame ontwikkeling. Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies moeten daar volop toe bijdragen. Een kwaliteitsvolle overheid maakt het verschil voor de samenleving in haar geheel.

Vanuit deze maatschappelijke context schetste ik bij het aantreden van de Vlaamse Regering in mijn beleidsnota de krachtlijnen waarop ik mijn beleid gedurende de lopende regeerperiode vorm wil geven. Dat is gebouwd op twee grote assen:

- een interne staatshervorming; en
- inzetten op sterke en verantwoordelijke lokale besturen.

Deze beide klemtonen hangen nauw samen: structurele hervormingen in het binnenlands bestuur zijn essentieel om de slagkracht van de overheid te versterken. Als eerste bestuur dat het dichtst bij de burger staat, spelen de lokale besturen daarin een sleutelrol. Vlaanderen moet, in partnerschap met de lokale overheden, volop inzetten op de versterking van de bestuurskracht van haar lokale besturen. Ook de verdere versterking van de lokale democratie en de rol van de gemeenteraad is hierbij van belang.

Hierna volgt een overzicht van de beleidsmaatregelen die ik het afgelopen jaar heb genomen en van de maatregelen die ik plan voor het werkjaar 2010-2011. Deze maatregelen geven uitvoering aan mijn beleidsnota 2009-2014.

De maatregelen passen binnen de 8 strategische doelstellingen die ik in mijn beleidsnota heb aangegeven, namelijk:

- een interne staatshervorming
- een volwaardig partnerschap over de grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus
- verhogen van de bestuursefficiëntie door gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies
- sterke en verantwoordelijke besturen
- een efficiënte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 2012
- correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel
- binnenlands bestuur in Europees en internationaal perspectief
- een ondersteunende administratie voor de lokale en provinciale besturen

2.1 Strategische doelstelling: "Een interne staatshervorming"

2.1.1 Meer bevoegdheden voor de gemeenten, een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden met grondgebonden karakter

Het doorvoeren van een interne staatshervorming is een belangrijke doelstelling van het Vlaamse Regeerakkoord en een van de prioritaire assen waarop ik mijn beleid voor het binnenlands bestuur gedurende deze bestuursperiode uitbouw. De analyse die ik in mijn beleidsnota heb gemaakt inzake de complexiteit en ondoorzichtigheid van onze interne bestuurlijke organisatie wordt algemeen gedeeld: te veel bestuursniveaus en structuren komen tussen in de besluitvormingsprocessen, die daardoor ook

nodeloos ingewikkeld zijn. De administratieve lasten voor burgers en bedrijven zijn te hoog en tijdrovend. Tegen het einde van de regeerperiode moet het Vlaams bestuurlijk landschap vereenvoudigd zijn.

a) Stand van zaken

Aansluitend op mijn beleidsnota is het voorbije werkjaar op dat vlak bijzonder veel voorbereidend werk gepresteerd, zowel op initiatief van de Vlaamse Regering als op het niveau van het Vlaams Parlement. Ik waardeer ten zeerste de inspanningen van de commissie Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme van het Vlaams Parlement om gedurende verscheidene maanden hoorzittingen te organiseren met zeer veel stakeholders uit de maatschappelijke sectoren, de wetenschap en het werkveld om zich terdege te informeren over de knelpunten, standpunten en mogelijke oplossingen. Dit is zeer belangrijk om een goede basis te vinden om deze noodzakelijke hervorming tot stand te brengen. Wij moeten beseffen dat een dergelijke hervorming nooit een algemene consensus zal wegdragen, gelet op de vaak tegenstrijdige belangen van de actoren. Maar de hervorming is noodzakelijk en moet worden doorgevoerd conform de principes, vastgelegd in het regeerakkoord.

Plan van aanpak

Zoals aangekondigd, heb ik aan de Vlaamse Regering een concreet plan van aanpak voorgesteld voor de “interne staatshervorming”. De krijtlijnen liggen vast in het regeerakkoord:

- De bestuursopbouw vertrekt van het principe van de subsidiariteit. Er komen meer bevoegdheden voor de lokale besturen. De Vlaamse Regering zal investeren in hun bestuurskracht;
- De klemtoon van de beleidsvorming ligt bij de gemeenten aan de ene kant, en bij Vlaanderen aan de andere kant;
- Er komt een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden met een grondgebonden karakter. De provincie krijgt in die beleidssectoren ook een regisserende opdracht;
- We komen maximaal tot homogene sleuteltaken per bestuurslaag. Per beleidssector komen slechts twee bestuurslagen tussen in de verschillende processen;
- We vereenvoudigen drastisch de vele intermediaire structuren en organen, zowel op Vlaams, provinciaal als lokaal niveau;

Op 26 februari 2010 nam de Vlaamse Regering kennis van mijn plan van aanpak dat in de volgende stappen voorziet:

- Een inventarisatie- en consultatiefase bij de Vlaamse overheid (college van ambtenaren-generaal), de lokale besturen (VVSG) en de provincies (VVP)
- Het opstellen van een groenboek met een bundeling en een analyse van de voorstellen
- Een overleg tussen de bestuursniveaus in het bestuursforum, dat moet leiden tot een witboek met concrete actiepunten
- De implementatie- en monitoringfase.

Opmaak van het groenboek

Het afgelopen werkjaar zijn de eerste twee fases afgerond: de inventarisatie en consultatie enerzijds; de opmaak van het groenboek anderzijds.

In de inventarisatie- en consultatiefase formuleerde elk bestuursniveau in functie van de doelstellingen van het regeerakkoord een aantal concrete doorbraken. Wat de Vlaamse overheid betreft gaf de Vlaamse Regering aan het College van Ambtenaren-generaal (CAG) de opdracht om de bestuurlijke organisatie in de verschillende beleidsdomeinen te screenen en doorbraken op lange en korte termijn te formuleren. Tegelijkertijd nodigde ik de lokale besturen (VVSG) en de provincies (VVP) uit om doorbraken te formuleren. Deze fase bestreek de periode februari – mei 2010. Ik heb voorstellen ontvangen van de VVSG, de VVP en het CAG.

Vervolgens heb ik aan de Vlaamse Regering een traject voorgelegd met het oog op het opmaken van het groenboek. De Vlaamse Regering keurde het groenboek goed op 23 juli 2010. De Vlaamse Regering schuift hierin een aantal doorbraken naar voren, voortbouwend op de insteken die de verschillende bestuursniveaus in de inventarisatiefase hebben geformuleerd. Die voorstellen van doorbraken voor de verschillende beleidsdomeinen zijn tevens de vertaling van de principes van de interne staatshervorming, zoals afgesproken in het regeerakkoord en de vertaling van de afspraken die de Vlaamse Regering erover maakte om deze verder te concretiseren.

Behalve aan het Vlaams Parlement heb ik het groenboek, na de goedkeuring door de Vlaamse Regering, ook onmiddellijk bezorgd aan de lokale besturen (via de VVSG), de provincies (via de VVP) en de Commissie voor Efficiënte en Effectieve Overheid.

Voorstellen Binnenlands Bestuur

Voor het beleidsveld binnenlands bestuur zijn in het groenboek de volgende voorstellen van doorbraken geformuleerd:

- vereenvoudiging van de procedure voor het erkennen en subsidiëren van plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van erkende erediensten
- evaluatie en aanpassing van de intergemeentelijke samenwerking
- ontwikkelen van een kader voor regioscreening
- focus van de provinciebesturen op grondgebonden materies
- coördinerende rol van de gouverneur
- afschaffen van de koppelsubsidies
- afschaffen van het specifiek toezicht
- een kader creëren voor vrijwillige fusie
- planlastvermindering

b) Aandachtspunten voor 2011

Traject naar een witboek voor een interne staatshervorming

Het groenboek dat de Vlaamse Regering op 23 juli 2010 goedkeurde vormt de basis van het overleg dat de regering vanaf het najaar 2010 met de lokale besturen en de provincies heeft in het bestuursforum. Zoals aangekondigd zal ik deze voorstellen ook in alle openheid bespreken in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme van het Vlaams Parlement.

Het komend werkjaar staat in het teken van het overleg in het bestuursforum, de bespreking in het Vlaams Parlement, de opmaak van het witboek, het uittekenen van de implementatietrajecten en de start van de concrete transitiefase.

Op 14 september 2010 startte het overleg in het bestuursforum over het groenboek. Tijdens deze vergadering werden afspraken gemaakt over de verdere procedure, werden de partners uitgenodigd om amendementen in te dienen en zijn de eerste reacties op het groenboek geformuleerd.

Dit is een ambitieuze en dus geen gemakkelijke oefening. Samen met mijn collega's in de Vlaamse Regering roep ik alle betrokkenen op om hun exclusieven te laten varen en op een open wijze de besprekingen aan te gaan. De Vlaamse Regering wenst het gesprek niet te laten verzanden, maar heeft de vaste wil om op korte termijn concrete resultaten voor te leggen. Zoals al verduidelijkt in het ViA-project acht de Vlaamse Regering de interne staatshervorming zonder meer noodzakelijk voor een efficiënt en effectief overheidsbeleid waardoor Vlaanderen zich kan profileren als Europese topregio.

Het intensieve overlegtraject mondt uit in het witboek, dat de Vlaamse Regering uitwerkt rekening houdend met het verslag van het bestuursforum. Het witboek bevat de visie en doorbraken op lange en korte termijn in de verschillende beleidsdomeinen.

Vanaf 2011 zullen de verschillende vakministers samen met hun leidinggevende ambtenaren op basis van het witboek implementatietrajecten uittekenen. Deze implementatietrajecten geven de aanpak weer van de organisatorische wijzigingen, de verschuivingen van mensen en middelen en de nodige decretale wijzigingen.

Ik verwacht dat de implementatie van de interne staatshervorming in verschillende fasen zal gebeuren vanaf begin 2011 tot het einde van de regeerperiode. Ik hecht ook belang aan een goede monitoring van het implementatietraject. Het college van ambtenaren-generaal (CAG) zal op het vlak van de operationele monitoring van de voortgang van de verschillende projecten een vooraanstaande rol krijgen. Het CAG zal zorgen voor een halfjaarlijkse voortgangsrapportage van de projecten aan de Vlaamse Regering. Daarnaast zal ook het bestuursforum de implementatie op regelmatige basis opvolgen en aftoetsen aan het witboek. Hierbij zal het bestuursforum zich vooral concentreren op de strategische lijnen en het bewaken van de uitvoering van de visie en doelstellingen van de interne staatshervorming.

Zoals aangekondigd in mijn beleidsnota binnenlands bestuur zal ik tijdens de verschillende fasen van de interne staatshervorming rapporteren aan de Commissie van het Vlaams Parlement. Ik heb deze commissie al geïnformeerd over de aanpak van de interne staatshervorming en bezorgde haar een exemplaar van het groenboek. Op haar verzoek zal ik ook nadere toelichting geven over het groenboek en het proces om te komen tot een witboek.

2.1.2 Mogelijkheden creëren voor sterke gemeenten en democratisch gelegitimeerde lokale samenwerkingsverbanden

Ondersteuning van vrijwillige fusies van gemeenten

a) Stand van zaken

Zoals aangekondigd in mijn beleidsnota heeft de Vlaamse Regering op 30 april 2010 een ondersteuningspakket uitgewerkt voor gemeenten die op vrijwillige basis willen overgaan tot een fusie.

De Vlaamse steden en gemeenten staan voor grote uitdagingen. Hun takenpakket en verantwoordelijkheden groeien stelselmatig en ook de burger stelt steeds hogere eisen aan de lokale dienstverlening. Burgers willen een uitgebreide en kwalitatieve dienstverlening, ongeacht of ze in een kleine gemeente of grote stad wonen. Voor heel wat gemeenten is dit geen evidentie. Het is mijn overtuiging dat, meer dan dertig jaar na de grootschalige fusieoperatie van 1976, een nieuwe schaalvergroting voor een aantal gemeenten metertijd noodzakelijk is.

Uit het verleden hebben we geleerd dat het draagvlak voor een fusie belangrijk is. Daarom heeft de Vlaamse Regering gekozen voor het ondersteunen van vrijwillige fusies. De lokale bestuurders kunnen immers in de eerste plaats zelf het best oordelen of en hoe een schaalvergroting voor hun gemeente een oplossing kan bieden voor problemen van draagkracht. Met deze beleidskeuze geeft de Vlaamse Regering overigens antwoord op een vraag van de gemeenten zelf, geformuleerd in het memorandum van de VVSG.

De Vlaamse Regering is ervan overtuigd dat fusies voor sommige gemeenten op termijn kunnen leiden tot een versterking van het lokaal bestuur. Anderzijds vergen ze ook belangrijke voorbereidende inspanningen en investeringen om ze tot een goed einde te brengen. Hierop is de ondersteuning van de Vlaamse Regering gericht.

Het ondersteuningspakket bestaat uit twee elementen: enerzijds een financiële ondersteuning om de transitiekosten waarmee een gemeente wordt geconfronteerd te ondervangen, anderzijds een

inhoudelijke, technische en juridische begeleiding om de fusieoperatie in goede banen te leiden. Het pakket is toegankelijk voor gemeenten die wensen te fusioneren op 1 januari 2013, bij de start van de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode na de verkiezingen van oktober 2012.

De financiële ondersteuning bestaat uit een specifieke fusiebonus en een garantieregeling voor het Gemeentefonds.

De fusiebonus is bedoeld om de transitiekosten die met een fusie gepaard gaan op te vangen. Zij wordt gespreid over de volledige eerste bestuursperiode 2013-2018 en is gebaseerd op het aandeel dat de gemeente met het kleinste inwonersaantal ontvangt uit het Gemeentefonds. De bonus bedraagt minimum 500.000 euro en maximum 1,5 miljoen euro op jaarbasis.

De garantieregeling voor het Gemeentefonds houdt in dat het aandeel van de nieuwe gefusioneerde gemeente uit het Gemeentefonds, de fusiebonus niet meegerekend, even groot is als de som van de aandelen die de gemeenten zouden ontvangen hebben indien zij niet gefusioneerd waren, dit gedurende de volledige eerste lokale bestuursperiode van de nieuwe fusiegemeente. Er zal over gewaakt worden dat ongewenste effecten van een fusie van gemeenten op de aandelen van andere gemeenten geneutraliseerd worden.

De inhoudelijke ondersteuning bestaat uit een ondersteuningsteam dat de fusieoperatie in de gemeente begeleidt. Dit ondersteuningsteam bestaat uit experts van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de provinciegouverneur, de VVSG, eventueel aangevuld met de nodige externe ondersteuning.

Ondertussen is het ondersteuningsteam voor het onderzoek van de fusie van de gemeenten Beveren en Kruibeke opgestart.

Zoals eerder vermeld geldt dit ondersteuningsaanbod voor gemeenten die tot een fusie willen overgaan, ingaand op 1 januari 2013. Daarom moeten de betrokken gemeenteraden ten laatste op 30 april 2011 door middel van een principiële beslissing hun intentie tot fusie kenbaar maken aan de Vlaamse Regering. Ten laatste op 31 december 2011 moet, met een beslissing van de betrokken gemeenteraden, het definitieve voorstel tot fusie bij de Vlaamse Regering zijn ingediend. Zoals geregeld in artikel 297 van het Gemeentedecreet wordt de definitieve beslissing tot fusie genomen bij decreet van het Vlaamse Parlement.

b) Aandachtspunten 2011

Het is momenteel nog niet duidelijk in welke mate de gemeenten van dit aanbod gebruik zullen maken. Op basis van informele contacten bestaat er wel een principiële belangstelling, maar blijft de pleinvrees om op vrijwillige basis effectief tot een fusie te beslissen wellicht te groot. De gemeenten Beveren en Kruibeke toonden zich bereid om een verkennende studie aan te vatten. Dat blijft belangrijk, ook nadat Beveren publiekelijk verklaarde dat een eventuele fusie er deze bestuursperiode niet zal komen. Het blijft immers een relevant leerproces om de verschillende elementen die van belang zijn bij een daadwerkelijke fusie in kaart te brengen.

Met het oog daarop zal het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een modeldossier samenstellen dat toekomstige fusieoperaties tussen gemeenten kan ondersteunen. Dat dossier zal een beschrijving bevatten voor gemeenten en hun OCMW van de verschillende relevante beleids- en beheersaspecten die van belang zijn bij de voorbereiding van een mogelijke fusie. Het gaat daarbij in ieder geval om:

- de politieke organisatie
- de ambtelijke organisatie
- de organisatiestructuur
- de financieel-fiscale situatie
- het personeelsbestand
- de dienstverleningspakketten
- de organisatie van politie en brandweer

- de betrokkenheid van de gemeenten bij ruimere verbanden (intergemeentelijke samenwerking, vzw's, ...)

Voor deze beleids- en beheersaspecten zal het dossier aandachtspunten en knelpunten bij het transitietraject naar een gefusioneerde gemeente in kaart brengen en een mogelijk stappenplan uitwerken ter voorbereiding van de fusie, met inbegrip van de te nemen juridische beslissingen, zowel op het lokale als op het Vlaamse niveau. Deze werkzaamheden zullen verlopen met externe ondersteuning, na een overheidsopdracht toegewezen aan KPMG.

Voor zover er gemeenteraden zijn die uiterlijk op 30 april 2011 hebben meegedeeld dat zij daadwerkelijk een fusie willen voorbereiden, zal ik ook een decreet voorbereiden dat de procedure, de modaliteiten en de gevolgen van een fusie regelt. Ongeacht het feit of er gemeenten in de huidige fase zullen besluiten tot een vrijwillige fusie, blijf ik ervan overtuigd dat schaalvergrotingen in de toekomst voor sommige gemeenten noodzakelijk zullen blijken.

2.2 Een volwaardig partnerschap over de grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus

Verschillende initiatieven zijn opgestart om het partnerschap over de beleidsdomeinen en bestuursniveaus heen vorm te geven.

In dat kader heb ik de provinciegouverneurs opdracht gegeven om de werking van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid af te stemmen op de andere bestuursniveaus.

In uitvoering van het regeerakkoord en van mijn beleidsnota Binnenlands Bestuur, richtte ik de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen (CELB) op.

Deze commissie kreeg als opdracht aanbevelingen te formuleren over de volgende thema's:

- vermindering van de plan- en andere administratieve lasten
- vereenvoudiging van de organieke decreten
- invoering van de externe audit voor de lokale besturen

De commissie heeft ook de aanbevelingen van de commissies Sauwens en Berx bestudeerd. De Vlaamse Regering heeft op 9 juli 2010 kennis genomen van het eindrapport met de aanbevelingen van de CELB. Ik heb de leden van de parlementaire commissie dit eindrapport bezorgd. De aanbevelingen die de commissie formuleerde en het gevolg dat ik eraan wens te geven, worden op verschillende plaatsen in mijn beleidsbrief toegelicht.

De Vlaamse Regering riep ook de Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid in het leven om werk te maken van efficiëntie en meer effectiviteit van de overheden in Vlaanderen. De oprichting van deze commissie past binnen het kader van het project Vlaanderen in Actie en de ViA-doorbraak "slagkrachtige overheid".

2.2.1 De beleids- en controleprocessen van de verschillende overheden meer op elkaar afstemmen

Inventarisatie en analyse van de processen en procedures waarin verschillende lagen optreden

Deze strategische doelstelling loopt parallel met de uitvoering van een interne staatshervorming in Vlaanderen en maakt er eigenlijk ook integraal deel van uit. Met die hervorming wil de Vlaamse overheid immers de ketens van de besluitvorming verkorten en daardoor tevens de dienstverlening

verbeteren en versnellen. Om dat te bereiken streven we naar maximaal homogene sleuteltaken per bestuurslaag. Per beleidssector mogen nog slechts 2 bestuurslagen tussenkomen in de verschillende besluitvormingsprocessen.

Dit opzet is één van de criteria waaraan de Vlaamse Regering de voorstellen van doorbraken heeft getoetst, die de verschillende bestuursniveaus in het kader van de inventarisatie- en consultatiefase van de interne staatshervorming hebben ingediend (zie supra punt 2.1.1).

Uittekenen plan van aanpak voor coördinerende opdracht van gouverneurs om werking gedeconcentreerde diensten van Vlaamse overheid af te stemmen op andere bestuursniveaus

In mijn beleidsnota heb ik gewezen op de terechte klacht dat de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid vaak afzonderlijk handelen vanuit een eigen interne logica, zonder voldoende rekening te houden met de aansluiting van hun processen op die van de andere beleidsdomeinen of beleidsniveaus. Dit probleem kan al grondig verbeteren indien in de verschillende beleidssectoren nog maximaal twee bestuurslagen tussenkomen. Maar ook dan blijft een goede samenwerking en onderlinge afstemming van beleidsprocessen noodzakelijk.

Ik heb aan de provinciegouverneurs een coördinerende opdracht gegeven om op permanente basis beleidsprocessen, controleopdrachten en werking van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid af te stemmen op deze van andere bestuursniveaus. Ik heb de gouverneurs gevraagd om daarvoor ook concrete voorstellen te formuleren. Dit is inmiddels gebeurd, na overleg in het college van Vlaamse gouverneurs.

Samengevat gaat het in hoofdzaak om drie concrete opdrachten die de gouverneurs kunnen vervullen:

1° Coördinerend optreden in één of meer fases van lokale besluitvormingsprocessen

De gouverneurs kunnen een coördinerende rol spelen in verschillende fases van projecten van lokaal of regionaal belang. De gouverneur is niet de projectmanager, maar eerder een procesbegeleider die bemiddelend optreedt tussen verschillende bestuursniveaus en tussen verschillende diensten van de Vlaamse overheid. Hij handelt vanuit zijn positie als commissaris van de Vlaamse Regering.

2° Overlegplatform georganiseerd door de gouverneur

Dit voorstel houdt de oprichting in van een overlegplatform waarop de buitendiensten van de Vlaamse overheid mekaar regelmatig ontmoeten, ook in het licht van afstemming en oplossingsgericht werken. Zo kan beter voeling worden gehouden met de dossiers en de plannings van de verschillende buitendiensten van de Vlaamse overheid, waardoor tevens een beter overzicht wordt bekomen op de impact ervan op de lokale besturen. Het initiatief ligt bij de gouverneur zelf. Hij bepaalt de frequentie van de vergaderingen en de samenstelling.

3° Ad hoc coördinatieopdrachten van de gouverneur

Het voorstel betreft de mogelijkheid voor de gouverneur om op vraag van een lokaal bestuur te interveniëren in een lopend dossier om te bemiddelen tussen overheidsdiensten wanneer een voorgenomen project ernstig vertraagd dreigt te worden. Voor deze opdrachten zijn de contacten in het kader van het overlegplatform bijzonder nuttig.

Deze concrete voorstellen zijn ook opgenomen in het groenboek inzake de interne staatshervorming en komen bijgevolg in het komende werkjaar aan bod ter gelegenheid van het uitwerken van het witboek. De voorstellen passen eveneens in het programma “slagkrachtige overheid”, dat door het College van Ambtenaren-generaal wordt uitgewerkt. Zodoende wordt het draagvlak binnen de Vlaamse administratie georganiseerd.

2.2.2 Betere planning, minder planlasten

a) Stand van zaken

In uitvoering van het regeerakkoord en van mijn beleidsnota Binnenlands Bestuur heeft de Vlaamse Regering op 12 februari 2010 beslist tot de oprichting van de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen (CELB), waaraan de lokale besturen, de provincies, de Vlaamse overheid en de commissie efficiënte en effectieve overheid deelnemen. De opdracht van de commissie was overleg te plegen en aanbevelingen te formuleren over ondermeer een vermindering van de planlasten en andere administratieve lasten. Op 9 juli 2010 heeft de Vlaamse Regering kennis genomen van de aanbevelingen van de commissie. Ik heb het Vlaams Parlement kennis gegeven van het eindverslag.

Wat de vermindering van de planlasten betreft, stelt de commissie voor te komen tot één enkel strategisch meerjarenplan voor de gemeente. In de nieuwe lokale bestuursperiode, na de verkiezingen van oktober 2012, zou één plannings- en rapporteringscyclus tot stand moeten komen, ingebed in een lokale meerjarenplanning, waarbij outputcontrole en benchmarking mogelijk is. De verschillende plannen die de lokale en provinciale besturen vandaag moeten maken (bijvoorbeeld het cultuurbeleidsplan, jeugdbeleidsplan, sportbeleidsplan...) zouden verdwijnen en geïntegreerd worden in de lokale meerjarenplanning. De basis daarvoor is het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juni 2010 betreffende de beleids- en beheerscyclus van de gemeenten, de provincies en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, dat een uitvoering is van het Gemeentedecreet, het Provinciedecreet en het OCMW-decreet.

In haar rapport met aanbevelingen geeft de CELB de basisprincipes en aandachtspunten aan die cruciaal zijn voor de vermindering van de planlasten en de andere administratieve lasten. Het rapport bevat ook een inventaris van de planlasten voor de lokale besturen.

De CELB geeft als aanbeveling ook mee om snel werk te maken van een decreet over planlastvermindering en een bijhorend implementatietraject. Het decreet moet maximaal rekening houden met de basisprincipes vermeld in het rapport van de CELB en ervoor zorgen dat deze principes op een uniforme manier geïmplementeerd worden door alle betrokken Vlaamse beleidssectoren. Bij het implementatietraject is het belangrijk dat zowel de verschillende sectoren als de verschillende bestuursniveaus betrokken worden.

b) Aandachtspunten voor 2011

Ik heb intussen het implementatietraject opgestart. Ik leg zo spoedig mogelijk een ontwerp van decreet voor aan de Vlaamse Regering.

2.2.3 Afschaffen van koppelsubsidies en verminderen van het specifiek toezicht

a) Stand van zaken

Ook deze doelstelling past in de principes van de interne staatshervorming en het verhogen van de efficiëntie van de overheid.

We spreken over koppelsubsidies wanneer provincies en gemeenten, zonder over eigen beleidsruimte te beschikken, verplicht worden met subsidies over de brug te komen ten gevolge van Vlaamse beleidsbeslissingen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de restauratie van monumenten. Deze koppelsubsidiëring maakt het administratieve proces nodeloos lastig en is tegengesteld aan onze wens van verantwoordelijke beleidsniveaus, die zo veel mogelijk zelf de gevolgen dragen van hun beslissingen. De Vlaamse Regering wil deze koppelsubsidies dan ook afschaffen. In het kader van de

besprekingen rond de interne staatshervorming wordt in eerste instantie een inventaris gemaakt van de bestaande koppelsubsidies. Vervolgens zullen de nodige initiatieven genomen worden voor de afschaffing ervan.

Daarnaast is er de problematiek van het specifiek toezicht, georganiseerd op basis van de verschillende sectorale regelgevingen. Specifiek toezicht op lokale besturen is elke vorm van toezicht die niet gebaseerd is op de organieke regelgeving op de lokale besturen, maar dat zijn juridische basis vindt in specifieke, sectorale decreten of wetgeving. De Vlaamse Regering zal voor elke materie waarvoor een specifiek toezicht georganiseerd is, nagaan welk concreet doel die toezichtprocedure beoogt en of deze procedure daarvoor noodzakelijk is. Het doel moet zijn de procedures met een te beperkte meerwaarde te schrappen en te laten overgaan in algemeen toezicht.

b) Aandachtspunten voor 2011

De opmaak van een inventaris van de bestaande koppelsubsidies en van de bestaande vormen van specifiek toezicht is opgestart en zal tegen het einde van 2010 afgerond worden. De beide projecten zijn opgenomen in de doorbraken die in het groenboek interne staatshervorming geformuleerd worden. Zij zullen in het witboek verder geconcretiseerd worden.

2.2.4 Het Belfortprincipe bevestigen

Het zogenaamde ‘Belfort-principe’ houdt in dat, ingeval de Vlaamse overheid nieuwe verplichtingen oplegt aan de lokale besturen, deze dan tevens compenseert door de toekenning van bijkomende middelen.

Het is duidelijk dat de concrete uitwerking hiervan nauw samenhangt met de interne staatshervorming en de voorstellen die de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen heeft geformuleerd, onder meer op het vlak van de planlastvermindering. Ook voorstellen zoals het afschaffen van de koppelsubsidies passen in dit opzet. Naarmate deze interne staatshervorming in de loop van deze bestuursperiode verder geconcretiseerd wordt, zal het Belfortprincipe ook een steeds ruimere toepassing vinden. Deze elementen komen vanzelfsprekend ook aan bod bij het voorbereiden van het witboek.

2.2.5 Een decretaal kader voor interbestuurlijke samenwerking

Bij de samenwerking en het overleg tussen de overheidsniveaus is in een aantal gevallen nood aan een afzonderlijke juridische structuur. De vraag rijst of sui generis samenwerkingsvormen het beste door middel van afzonderlijke decreten tot stand komen, dan wel of zij beter in een meer algemeen decretaal kader opgenomen worden. Daarom laat ik de huidige interbestuurlijke verhoudingen kritisch herbekijken. Daarbij onderzoek ik welke samenwerkingsvormen decretaal moeten worden verankerd, alsook of dit best gebeurt door de opmaak van een decreet interbestuurlijke samenwerking (IBS) of door een aanpassing van de bestaande decretale kaders (Gemeentedecreet, Provinciedecreet, OCMW-decreet, decreet intergemeentelijke samenwerking). Afhankelijk daarvan zal ik daarna de nodige initiatieven nemen.

2.3 Strategische doelstelling: “Verhogen van de bestuursefficiëntie door gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies”

2.3.1 De afstemming van de beleidsprocessen op andere bestuursniveaus ondersteunen

Deze beleidsdoelstelling houdt nauw verband met de implementatie van de Interne Staatshervorming. Meerdere doorbraken in de verschillende beleidsdomeinen hebben tot doel de beleidsprocessen van Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies onderling op elkaar af te stemmen en te verbeteren met het oog op het verkorten van de beslissingslijnen. De verdere uitwerking hangt samen met de beslissingen die genomen zullen worden na de opmaak van het witboek.

In verband met de afstemming van de beleidsprocessen wijs ik ook op de belangrijke coördinerende rol die de Vlaamse Regering aan de provinciegouverneurs wenst toe te kennen.

Het gebruik van de informaticatechnologie zal deze afstemming ondersteunen, onder meer op het vlak van het in kaart brengen van de processen en het verstrekken van informatie aan de gebruikers.

2.3.2 Elektronisch informatie uitwisselen en de beschikbare gegevens maximaal delen tussen de overheden

Elektronische uitwisseling van informatie en het delen van gegevens tussen de bestuursniveaus ondersteunt de bestuursefficiëntie van de overheid. Informatie die bij een bepaalde overheid aanwezig is moet maximaal toegankelijk en beschikbaar zijn voor andere overheidsdiensten.

De opportuniteiten van het MAGDA-platform, waardoor gegevens opgeslagen in een authentieke gegevensbron in meerdere toepassingen worden (her)gebruikt, zullen hier maximaal aangewend worden.

Ik wil de lokale besturen oproepen actief deel te nemen aan alle initiatieven die Vlaanderen zal nemen om met behulp van nieuwe technologieën een moderne gedigitaliseerde werking van de verschillende overheden mogelijk te maken.

Digitalisering van het bestuurlijk toezicht

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur onderzoekt momenteel de mogelijkheden om de uitoefening van het bestuurlijk toezicht te digitaliseren. Dit project moet toelaten dat de procedures die momenteel nog schriftelijk en vaak door middel van aangetekende zendingen verlopen, binnen afzienbare tijd elektronisch kunnen verlopen. Natuurlijk blijft het behoud van de rechtszekerheid op het vlak van de termijnen daarbij een belangrijk aandachtspunt.

De studiefase van het project loopt ten einde. Er zal een digitaal platform worden ontwikkeld waarop lokale besturen de documenten in het kader van het toezicht op een beveiligde manier kunnen plaatsen. In de loop van 2011 wordt het project uitgetest. Tegen eind 2012 wordt het project verder uitgerold.

Fiscale databank

Gemeenten die toetraden tot het lokaal pact beslisten in het kader van het voeren van een bedrijfsvriendelijke en transparante fiscaliteit een overzicht van de aanslagvoeten en van de basisbepalingen van alle belastingen op te lijsten volgens een in overleg tussen de VVSG en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur vastgesteld model, zodat dit zowel op de gemeentelijke webstek als op de webstek van het agentschap ter beschikking kan worden gesteld.

Het agentschap heeft in overleg met de VVSG en de externe outsourcer EDS in 2010 een finaal voorstel voor de opbouw van de databank besproken. De voorbereiding van het IT-traject is opgestart, de databank zal in de loop van 2011 operationeel zijn.

Personeelsdatabank

Voor het verzamelen van informatie over de personeelsaantallen in de lokale besturen heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur in 2010 in eigen beheer een ontwerp van databank ontwikkeld. Samen met EDS werd een internettoepassing ontworpen die geënt is op de bestaande mandatedatabank.

Vier gemeente- en vier OCMW-besturen stapten mee in een pilootproject waarin de applicatie een tijdlang kon getest worden. Deze testperiode is eind augustus 2010 afgesloten. In het najaar van 2010 zullen de gesignaleerde technische en administratieve problemen weggewerkt worden. Ik zal de besturen vragen in de loop van 2011 hun personeelsgegevens in te vullen in deze databank.

2.3.3 Elektronisch ontsluiten van lokale en provinciale informatie voor burger en mandataris

Steeds meer lokale besturen stellen degelijke informatie elektronisch ter beschikking van de bevolking en van de mandatarissen. Toch blijft voor veel besturen nog vooruitgang mogelijk. Ik spoor hen aan om de mogelijkheden van de informatica volop aan te wenden om een zo groot mogelijke openheid in hun bestuur te realiseren en in te spelen op de ambities om door middel van nieuwe technologieën een transparant beleid te voeren.

In het kader van een verdere efficiëntieverbetering van het lokaal bestuur zal ik in overleg met de vertegenwoordigers van gemeenten en provincies nagaan welke juridische aanpassingen aan de organieke decreten nodig zijn opdat alle besturen de notulen van de raden en van de uitvoerende colleges aan de raadsleden digitaal ter beschikking zouden stellen en hen eveneens digitaal inzage zouden geven in de stukken en documenten van het bestuur. De noodzakelijke wijzigingen worden meegenomen bij de aanpassing van de organieke decreten die in de eerste helft van 2011 gepland is.

2.4 Strategische doelstelling: “Sterke en verantwoordelijke besturen”

2.4.1 De nieuwe organieke regelgeving voor de lokale besturen implementeren

2.4.1.1 Het Gemeente-, OCMW- en Provinciedecreet verder uitvoeren

Aanpassing organieke decreten

a) Stand van zaken

Tijdens de vorige bestuursperiode werd de organieke regelgeving met betrekking tot de gemeenten, OCMW's en provincies vernieuwd. Op hoofdlijnen is er thans nood aan een periode van juridische rust, die de besturen moet toelaten de gevolgen van deze regelgeving in hun dagelijkse werking in te passen. Toch moet ik nog een aantal onderdelen verfijnen en in uitvoering brengen, meer bepaald inzake het financiële luik en de invoering van de externe audit. Daarvan maak ik momenteel werk. Daarnaast heb ik in mijn beleidsnota aangekondigd dat zou worden nagegaan welke anomalieën weggewerkt moeten worden en of er aanpassingen mogelijk zijn om de efficiëntie van het lokaal bestuur te verbeteren.

Met het oog daarop heeft de Vlaamse Regering op 12 februari 2010 de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen (CELB) opgericht om in overleg met de lokale besturen en de provincies aanbevelingen te formuleren, onder meer over een vereenvoudiging van de organieke decreten. Op 9 juli 2010 heeft de Vlaamse Regering kennis genomen van een lijst met voorstellen tot aanpassing en vereenvoudiging aan de decreten, met het oog op het verbeteren van de efficiëntie van het lokaal bestuur.

Daarnaast houdt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur op permanente basis een lijst bij van vastgestelde en opgeworpen anomalieën en verbetervoorstellen in de drie organieke decreten.

b) Aandachtspunten voor 2011

Ik wens de verschillende voorstellen gebundeld te behandelen. Eerst en vooral worden de voorbereidende inspanningen van de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen in 2011 geconcretiseerd. Daarnaast zijn er ook aanpassingen aan de organieke decreten nodig in het kader van de verhoogde inzet van ICT-middelen om de bestuursefficiëntie te verhogen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor het introduceren van het digitaal bestuurlijk toezicht of het elektronisch ontsluiten van informatie voor mandatarissen.

In overleg met de vertegenwoordigers van gemeenten en provincies bereid ik een aanpassing aan de organieke decreten voor om tegemoet te komen aan een aantal vragen naar vereenvoudiging en efficiëntieverbetering. Ik mik op de principiële goedkeuring van deze wijzigingen door de Vlaamse regering voor het zomerreces. Die wijzigingen aan de organieke decreten moeten ten laatste in werking kunnen treden vanaf de start van de nieuwe lokale bestuursperiode na de lokale verkiezingen van 2012.

Randvoorwaarden en juridische mogelijkheden onderzoeken in verband met verzelfstandiging van de zorgvoorzieningen in de OCMW's

Het afgelopen jaar heb ik intensief samengewerkt met enkele gemeenten en OCMW's rond concrete verzelfstandigingdossiers die al lange tijd aansleepten. Onder andere in Wingene en Zedelgem werd er

een oplossing gevonden die als voorbeeld kan dienen voor andere lokale besturen die met een gelijkaardige problematiek worden geconfronteerd.

In 2011 loopt er een onderzoek in verband met de randvoorwaarden en juridische mogelijkheden voor de OCMW's op het vlak van de verzelfstandiging van hun zorgvoorzieningen. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur schreef voor dit onderzoek een studieopdracht uit. Dit onderzoek duurt één jaar. De resultaten van dat onderzoek worden eveneens meegenomen bij een mogelijke aanpassing van het OCMW-decreet.

Specifiek wat het aanbod van ouderenzorg betreft, is het belangrijk dat wanneer de publieke sector aanbieder is van residentiele ouderenzorg, zij ook voor haar personeelsbeleid concurrentieel kan zijn met de private sector. Daarom zal ik samen met mijn collega bevoegd voor Welzijn nagaan hoe we samen met de sociale partners kunnen evolueren naar een aparte rechtspositieregeling voor de personeelsleden van de openbare zorginstellingen, te benchmarken met die van de private zorginstellingen.

2.4.1.2 Onderzoeken of er nog aanpassingen nodig zijn aan de organieke regelgeving om de integratie en samenwerking tussen gemeente en OCMW verder te faciliteren en eventueel toekennen van bijkomende stimuli

Het Gemeentedecreet bevat nieuwe mogelijkheden op het vlak van een betere samenwerking tussen gemeenten en OCMW's. Het regeerakkoord bevat een passus over mogelijke fusies van gemeenten met hun OCMW. De uitvoering daarvan is in de huidige stand van de regelgeving niet mogelijk omdat artikel 2 van de organieke OCMW-wet bepaalt dat de OCMW's openbare instellingen zijn met rechtspersoonlijkheid en dat iedere gemeente van België een eigen OCMW moet bezitten.

Steeds meer besturen beseffen evenwel de noodzaak van een doorgedreven samenwerking, zeker in tijden van financiële besparingen. Zo'n samenwerking, bijvoorbeeld op vlak van personeel, logistiek en ondersteunende diensten, moet toelaten maximaal middelen in te zetten voor de kernopdrachten van de lokale besturen.

Op dat vlak bestaan er nog nodeloze beperkingen. In het kader van een verdere efficiëntieverbetering tussen de gemeenten en de OCMW's zal ik in de loop van het komende werkjaar, in overleg met de vertegenwoordigers van gemeenten en OCMW's, nagaan welke juridische aanpassingen aan de organieke decreten en andere verwante regelgeving nog nodig zijn om hinderpalen voor de samenwerking tussen beide besturen in de mate van het mogelijke weg te werken en de samenwerking te stimuleren, ondermeer met betrekking tot de personeelsinzet. Daarnaast onderhoud ik ook contacten met lokale besturen die op dit vlak ambitieuze plannen ontwikkelen zoals Mechelen, Houthalen-Helchteren, Overpelt en Beveren.

De invoering van het nieuwe systeem voor de beleids- en beheerscyclus vormt bijvoorbeeld een opportuniteit om samenwerking tussen beide besturen door middel van een concreet project gestalte te geven.

Ik verwijs ook naar de problematiek van de mobiliteit van personeel tussen de gemeenten en de OCMW's. Daarover neem ik op korte termijn een initiatief. Ik verwijs in dit verband naar punt 2.4.1.6 van deze beleidsbrief.

2.4.1.3 Het financiële luik van de organieke decreten implementeren

a) Stand van zaken

De volledige uitvoering van het financiële luik van de organieke decreten blijft de belangrijkste leemte na de inwerkingtreding van de organieke decreten op de lokale besturen en de provincies. Ik heb daar prioritair werk van gemaakt.

Op 25 juni 2010 heeft de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring gehecht aan het besluit betreffende de beleids- en beheerscyclus van de gemeenten, de provincies en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Dat besluit van de Vlaamse Regering bepaalt de inhoud van de beleidsrapporten (meerjarenplan, budget en jaarrekening) en de regels voor de boekhouding. Het besluit zal in principe van toepassing zijn op alle besturen vanaf 1 januari 2014, maar voor welbepaalde besturen kan een andere datum van inwerkingtreding (vroeger of later) vastgesteld worden. Ik heb ondertussen een ministerieel besluit, dat de verdere uitvoeringsbepalingen bevat als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

De uitvoering van het besluit inzake de beheers- en beleidscyclus gebeurt in de startfase met een aantal pilootbesturen. Op mijn oproep naar kandidaten om vanaf het financiële boekjaar 2011 te starten met de nieuwe regelgeving, hebben vijfenveertig besturen positief gereageerd, waarvan vijftwintig gemeenten en twintig OCMW's. Ik heb daarvan uiteindelijk twintig besturen geselecteerd, rekening houdend met een evenwichtige spreiding tussen gemeenten en OCMW's, de schaalgrootte van de besturen, de softwareleveranciers en de ondersteuningscapaciteiten van de provinciale afdelingen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Om de samenwerking tussen de gemeenten en hun OCMW te bevorderen, heb ik bovendien de voorkeur gegeven aan die besturen waar de gemeente en haar OCMW samen de nieuwe regelgeving willen invoeren. De twintig geselecteerde besturen zijn: stad Aalst, stad en OCMW Antwerpen, OCMW Boutersem, gemeente en OCMW De Pinte, gemeente en OCMW Dilbeek, stad Geel, gemeente Hemiksem, gemeente Mol, gemeente Oostrozebeke, OCMW Opwijk, gemeente en OCMW Overpelt, stad Poperinge, stad Vilvoorde, gemeente en OCMW Zoersel, OCMW Zwevegem.

Voor de invoering van de nieuwe beleids- en beheerscyclus bouwt ABB een volledig implementatie- en vormingstraject uit, met een permanente helpdesk, een ondersteunende webstek, doelgerichte vorming, publicaties en cursusmateriaal. De starters van 2011 worden in het najaar van 2010 intensief begeleid door middel van workshops. Op die manier kunnen lessen getrokken worden die in een latere fase ten goede zullen komen aan de andere besturen.

b) Aandachtspunten voor 2011

In 2011 zal het agentschap Binnenlands Bestuur de pilootgemeenten nauwkeurig opvolgen en begeleiden. De nieuwe regelgeving zal getoetst worden op haar praktische haalbaarheid. Dit is van belang omdat in elk van de volgende jaren op 1 januari telkens een nieuwe groep besturen instappen in de nieuwe beleids- en beheerscyclus om in principe op 1 januari 2014 de laatste groep besturen te laten starten. Ik zal de lokale en provinciale besturen in het najaar van 2010 bevragen over hun intenties betreffende het jaar van instap. Op basis van de antwoorden van de lokale en provinciale besturen zal het vormings- en ondersteuningspakket verder uitgebouwd worden.

Daarnaast werkt ABB aan een informaticaproject dat de digitale rapportering van de meerjarenplannen, de budgetten en de jaarrekeningen van de besturen moet mogelijk maken. De opslag maar vooral de verwerking en de ontsluiting van deze gegevens moet leiden tot extra (financiële) beleidsinformatie over de lokale besturen, hetgeen zowel de lokale besturen zelf (bijvoorbeeld in functie van benchmarking) als de Vlaamse overheid (bijvoorbeeld in het kader van de ESR-rapportering over de lokale besturen aan het Instituut voor de Nationale Rekeningen) dienstig moet zijn. Dit informaticaproject is een prioriteit voor het jaar 2011.

2.4.1.4 Een externe audit voor de lokale besturen

a) Stand van zaken

Over de wenselijke invulling van de externe audit voor de lokale besturen is er het afgelopen jaar belangrijk beleidvoorbereidend werk verricht. De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (Vlabest) gaf hierover een spontaan advies op 29 april 2010. Het thema vormde ook een belangrijk onderdeel in het eindrapport van de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen (CELB). Beide adviezen gaan in op de opdracht van de externe audit, de wijze van organisatie, de aansturings- en rapporteringslijnen, het ingroeitraject en de financiële en juridische implicaties.

Beide instanties zijn het erover eens dat de externe audit, zoals uitgewerkt in de huidige organieke decreten, onhaalbaar is op het vlak van de personele middelen als op het vlak van de jaarlijkse uitvoering. Daarnaast stellen ze dat de operationele uitwerking van het huidige concept ook niet wenselijk is. Het principe van de single audit moet bij de uitwerking van een nieuw concept het uitgangspunt zijn. Wat de jaarrekening betreft, komt het in de eerste plaats de raad toe om de betrouwbaarheid te beoordelen, hierbij ondersteund door de financieel beheerder en de interncontrolemechanismen. Daarnaast blijft de jaarrekening onderworpen aan het bestuurlijk toezicht, dat zowel de wettigheid als de correctheid van de boekingen omvat. Ook kascontroles horen niet thuis in de externe audit, maar zijn een element van het interncontrolesysteem van het bestuur.

De belangrijkste opdracht van de externe audit voor lokale en provinciale besturen bestaat uit de evaluatie van het interncontrolesysteem van het bestuur. De besturen moeten ook voor bijkomende opdrachten een beroep kunnen doen op de externe audit, bijvoorbeeld in het kader van ad hoc vragen of fraudeonderzoeken.

b) Aandachtspunten voor 2011

Aansluitend op mijn beleidsnota en op de aanbevelingen van de CELB, wens ik de externe audit geleidelijk in te voeren.

In de startfase zal elk lokaal en provinciaal bestuur tenminste één keer tijdens de lokale bestuursperiode van zes jaar worden geauditeerd. In een verdere fase kan deze frequentie verhogen, rekening houdend met risico-inschattingen. Deze geleidelijke uitbouw van de externe audit heeft voordelen op het vlak van het leertraject en zal ook tot een beter inzicht leiden in de kosten.

Inhoudelijk zal de belangrijkste opdracht van de externe audit bestaan uit de evaluatie van het intern controlesysteem of de organisatiebeheersing van het lokaal bestuur. Dat sluit aan bij de prioritaire opdracht die ook IAVA heeft bij zijn auditwerkzaamheden in de Vlaamse overheid. Daarnaast kan de externe audit ook voor bijkomende opdrachten ingeschakeld worden, bijvoorbeeld voor fraudeonderzoeken.

Rekening houdend met deze prioritaire taak die ik aan de externe audit wens te geven, zal een bestuur pas kunnen instappen in het systeem van externe audit nadat het de nieuwe beleids- en beheerscyclus toepast. Ook dat is een element bij de stapsgewijze uitbouw van de externe audit.

Tot slot wens ik te benadrukken dat de uitbouw van de externe audit moet sporen met de afbouw van de planverplichtingen voor de lokale besturen en met een vermindering van de specifieke controles vanuit de verschillende beleidssectoren. In dezelfde samenhang zal ook het Agentschap voor Binnenlands Bestuur de systematische uitvoering van het toezicht op de besluiten die de lokale besturen verplicht moeten toesturen, afbouwen en zich bij de uitoefening van het bestuurlijk toezicht in hoofdzaak richten op het onderzoek van klachten en bezwaren.

De Vlaamse Regering zal beslissen over de implementatie van de externe audit, zodat de beleidsbeslissingen in het komende werkjaar genomen kunnen worden en de voorbereiding van de audit in 2011 kan starten.

Rekening houdend met het gewijzigde kader dat ik voorstel, moeten het Gemeente-, het Provincie- en het OCMW-decreet aangepast worden. Dit zal meegenomen worden in de algemene herziening van de organieke decreten (zie §2.4.1.1). Het is daarbij wenselijk dat de organieke decreten enkel de hoofdlijnen van de externe audit bepalen.

2.4.1.5 Het uitvoeringsbesluit opmaken over de rechtspositieregeling voor het personeel van de OCMW's

a) Stand van zaken

De Vlaamse Regering geeft momenteel uitvoering aan artikel 115 van het OCMW-decreet van 19 december 2008. Na afronding van de onderhandelingen met de werkgevers- en werknemersorganisaties in het daartoe bevoegde Comité C1, gaf zij op 23 juli 2010 principieel haar goedkeuring aan het besluit dat de minimale voorwaarden vaststelt voor de personeelsformatie en het mandaatstelsel van het OCMW-personeel en voor de rechtspositieregeling van bepaalde personeelsgroepen in de OCMW's.

De OCMW-raden hebben tot 1 juli 2011 de tijd om hun rechtspositieregeling voor het OCMW-personeel aan te passen aan dat besluit.

b) Aandachtspunten voor 2011

In het najaar van 2010 neemt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB) een reeks initiatieven ter ondersteuning van de OCMW's bij de uitvoering van het besluit rechtspositieregeling OCMW-personeel in de vorm van doelgerichte informatieverstrekking. Een omzendbrief zal toelichting verstrekken over deze initiatieven en daarnaast ook algemene richtlijnen bevatten over de uitoefening van het bestuurlijk toezicht.

Op de webstek van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zal de volgende informatie beschikbaar zijn:

- het besluit en het verslag aan de Regering ;
- een specifieke rubriek met veelgestelde vragen en antwoorden;
- een ingesproken PowerPoint-presentatie met voorstelling van het besluit rechtspositieregeling;
- ander hulpmateriaal (roosters, modellen, geïntegreerd Besluit - Verslag aan de Regering).

Het agentschap zal daarnaast instaan voor infosessies die georganiseerd worden op verzoek van en op maat van de OCMW's. De infosessies zijn kleinschalig en worden vraaggestuurd opgevat. Ze richten zich tot streekgebonden groepen van besturen en verenigingen van OCMW-secretarissen en hebben tot doelgroep: OCMW-secretarissen, personeelsfunctionarissen, leden van het managementteam, lokale mandatarissen. In elke provincie zullen er dergelijke infosessies of workshops plaats hebben.

ABB zorgt ook voor begeleiding op verzoek van de besturen zelf. Het geheel van deze maatregelen moet tegen midden 2011 resulteren in een veralgemeende invoering van de nieuwe rechtspositieregeling van het OCMW-personeel.

2.4.1.6 Mogelijkheden creëren voor personeelsmobiliteit tussen de Vlaamse overheidsbesturen

Tot vandaag bestaat er geen regeling die personeelsmobiliteit tussen verschillende Vlaamse overheidsbesturen mogelijk maakt. Dit is dan ook een belangrijke prioriteit in mijn beleid. Voor het einde van 2010 wil ik een besluit aan de Vlaamse Regering voorleggen tot regeling van de externe personeelsmobiliteit ter uitvoering van artikel 116, §2, van het Gemeentedecreet, artikel 115, §2, van het OCMW-decreet en artikel 112, §2, van het Provinciedecreet.

De regeling bevat twee luiken.

Een eerste luik voorziet in een regeling voor de externe personeelsmobiliteit tussen de gemeente en haar OCMW, de gemeente en haar autonoom gemeentebedrijf en de provincie en haar autonoom provinciebedrijf. Een tweede luik regelt de externe personeelsmobiliteit tussen gemeenten onderling, gemeente en provincie onderling en tussen de lokale overheden en diensten van de Vlaamse overheid onderling.

De externe personeelsmobiliteit is een nieuwe wijze van invulling van betrekkingen, zoals de aanwervingsprocedure, de bevorderingsprocedure of de procedure van interne personeelsmobiliteit. Personeelsleden van het ene bestuur zullen zich bij toepassing van die procedure kandidaat kunnen stellen voor een vergelijkbare functie bij een ander bestuur en op vrij eenvoudige wijze de overstap kunnen maken van het ene bestuur naar het andere bestuur.

De regeling heeft de volgende doelstellingen:

- een flexibele inzetbaarheid van personeel tussen (vaak kleine) met elkaar verbonden overheden;
- kostenbesparing op het vlak van werving en selectie;
- vanuit het standpunt van de overheden: personeelsleden met ervaring in een specifiek profiel kunnen aantrekken.
- vanuit het standpunt van het personeel: mogelijkheden om meer diverse ervaring op te doen, meer loopbaankansen.

De regeling zal tot stand komen in overleg met de partners van het comité C1 en met betrokkenheid van het departement Bestuurszaken wat de diensten van de Vlaamse overheid betreft.

2.4.1.7 Het decreet op de intergemeentelijke samenwerking bijsturen

a) Stand van zaken

Het decreet op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden dateert van 6 juli 2001. De uitgangspunten van dit decreet zijn:

- de keuze voor uitsluitend zuivere samenwerkingsvormen en het uitsluiten van private rechtspersonen uit de samenwerkingsverbanden met rechtspersoonlijkheid;
- diversificatie en versoepeling van de samenwerkingsvormen;
- democratisering van de intergemeentelijke samenwerking;
- versterking van de gemeentelijke betrokkenheid bij de werking van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;
- elementen van bestuurlijke vernieuwing.

Tijdens de vorige regeerperiode gebeurde er een wetenschappelijke evaluatie van dit decreet. De evaluatie had niet tot doel te raken aan de essentiële principes van het decreet maar resulteerde wel in een beperkt aantal aanbevelingen. In de beleidsnota Binnenlands Bestuur zeg ik dat ik na bespreking met de vertegenwoordigers van de lokale besturen een voorstel tot bijsturing van het decreet zal voorleggen aan de Vlaamse Regering.

De studie bracht wel ten gronde de discussie op gang over de krachtlijn inzake de zuivere IGS-verbanden, zowel wat de deelname van private actoren als van andere bestuurslagen betreft. Daarover

reikt de studie een aantal mogelijke scenario's aan die echter telkens verregaande gevolgen hebben voor het bestaande decreet intergemeentelijke samenwerking. Het regeerakkoord sluit daarbij aan met als uiteindelijk doel een decretaal kader voor interbestuurlijke samenwerking. Wat dat betreft is het van belang eerst de grote lijnen uit te tekenen vooraleer aan de details te beginnen.

Daarnaast is er de thematiek van de 'interne staatshervorming', die eveneens kan leiden tot een grondige heroriëntatie van de intergemeentelijke samenwerking in de richting van het bundelen van intergemeentelijk uitgeoefende taken binnen territoriaal uniforme gebiedsomschrijvingen. Die optie sluit wel niet meteen aan bij het huidige decretaal kader dat integendeel uitgaat van het verwezenlijken van doelstellingen die inhoudelijk samenhangen om een intergemeentelijk samenwerkingsverband mogelijk te maken. Maar we moeten vaststellen dat dit opzet anderzijds wel geleid heeft tot een proliferatie van het aantal samenwerkingsverbanden.

b) Aandachtspunten voor 2011

Ik wens daarom ook de resultaten van het overleg in het kader van de interne staatshervorming en het tot stand komen van het witboek af te wachten alvorens beleidsconclusies aan de Vlaamse Regering voor te stellen.

In alle geval moeten we ook werk maken van een betere en meer doorzichtige informatiedoorstroming vanuit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden naar de lokale besturen, waaronder ook alle raadsleden, zowel van meerderheid als oppositie. Het huidige decreet intergemeentelijke samenwerking voorziet in de neerlegging van diverse documenten op diverse plaatsen. Er is nood aan een digitalisering van de informatie voor de raadsleden en ook voor de toezichhoudende overheid.

Verder zal ik de werkgroep die binnen de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen de organieke decreten onderzocht, vragen om tegen het einde van 2010 de anomalieën en de pijnpunten in het IGS-decreet te detecteren. Ik zal mede aan de hand van de conclusies van deze werkgroep en aan de hand van toepassingsmoeilijkheden die zich in het verleden hebben voorgedaan in concrete dossiers mijn beleid met betrekking tot een eventuele wijziging van het IGS-decreet bepalen.

2.4.1.8 Het decreet op de erediensten verder uitvoeren

Onderzoeken en afhandelen van erkenningaanvragen van nieuwe geloofsgemeenschappen

a) Stand van zaken

Het decreet van 7 mei 2004 vormde tijdens de vorige regeerperiode de basis voor de eerste erkenningen van lokale Islamitische geloofsgemeenschappen. In totaal ging het om 17 erkenningen. Naast de erkenningen van lokale Islamitische geloofsgemeenschappen waren er ook nieuwe erkenningen voor 9 protestantse lokale geloofsgemeenschappen. Intussen heb ik zelf nog twee protestantse en een anglicaanse lokale geloofsgemeenschappen erkend.

Het is belangrijk dat deze lokale gemeenschappen, door hun officiële erkenning door de Vlaamse overheid, een sterkere band ontwikkelen met de gemeentelijke en provinciale overheid. Uiteindelijk zijn het de gemeentelijke en provinciale overheid die bijdragen in de tekorten van de eredienstbesturen. Erkende gemeenschappen, die overleggen met de lokale bestuurders, zijn ook beter verbonden met de lokale leefgemeenschap waarvan ze deel uitmaken.

b) Aandachtspunten 2011

Overeenkomstig het regeerakkoord zal ik bij het onderzoek van toekomstige erkenningsaanvragen de bevoegde lokale besturen nauw betrekken bij de voorbereiding van de dossiers. Zij zijn bij voorrang

goed geplaatst om zich een oordeel te kunnen vormen over de maatschappelijke relevantie van de lokale geloofsgemeenschappen die actief zijn op hun grondgebied. In het kader van de interne staatshervorming werd in het groenboek een voorstel geformuleerd om enkel nog de gemeenten te betrekken bij de erkenning en de ermee samenhangende financiering van de lokale geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten. Vandaag komen provincies tussen bij katholieke kathedrale kerkbesturen, de orthodoxe en de islamitische erediensten. Voor katholieke, protestantse, anglicaanse en Israëlitische erediensten komen al uitsluitend de gemeenten tussen. Zeker de Islamitische geloofsgemeenschappen hebben een sterke lokale verankering. Het aantal erkenningen neemt ook toe en de band met de lokale gemeenschap is evident. Die met de provincies is dat niet. Met betrekking tot de orthodoxe en de katholieke kathedrale besturen blijft het argument van een mindere spreiding gelden, maar dit geldt ook voor de protestante en de Anglicaanse besturen.

Zoals gesteld maakt dit voorstel deel uit van het overleg om te komen tot een witboek voor een interne staatshervorming. In samenhang met een mogelijke overdracht van de bevoegdheden naar de lokale besturen lijkt het evenzeer logisch om de goedkeuring van de rekeningen van de eredienstbesturen eveneens te verplaatsen naar de gemeente, die tussenkomt in de uitgaven.

Evalueren en bijsturen van het decreet op de erediensten en nieuwe financiële regels tegen aantreden van de nieuwe gemeente- en provinciebesturen na de verkiezingen van 2012.

a) Stand van zaken

In overleg met alle betrokkenen (lokale besturen, provincies, erkende erediensten) zal ik het decreet op de erediensten van 7 mei 2004, en de daarbij horende uitvoeringsbesluiten, evalueren en bijsturen in het licht van zowel de eerste ervaringen met dit decreet als van algemene maatschappelijke ontwikkelingen.

De verantwoorde bestemming van ongebruikte kerkgebouwen is van groot maatschappelijk belang. Het onroerend erfgoed dat eredienstbesturen beheren heeft een historisch, architecturaal en maatschappelijk belang. Vlaanderen telt ongeveer 1800 kerken, waarvan één derde is beschermd. De jongste jaren is er een toegenomen probleem met het efficiënt gebruik van deze gebouwen voor de uitoefening van de eredienst zelf. Door de voortschrijdende daling van het aantal kerkgangers is er namelijk een overschot aan kerkelijke, onroerende infrastructuur ontstaan. Sommige kerken worden niet langer gebruikt, andere zijn te groot geworden voor het aantal gebruikers.

Het decreet van 7 mei 2004 heeft structuren in het leven geroepen voor een regelmatig overleg tussen de eredienstbesturen en de lokale overheden. In dat overleg kan de problematiek van de ongebruikte gebouwen van de erediensten aan bod komen. Ik wens mee te zoeken naar degelijke oplossingen om aan bepaalde kerkgebouwen een nieuwe bestemming te geven. Die bestemming moet maatschappelijk verantwoord zijn, maar moet tegelijk ook respect betonen voor de aard van het gebouw. Wanneer er ook roerende kunstvoorwerpen in het geding zijn, zal ik de minister bevoegd voor cultuur hierbij betrekken. Ik nodig ook de lokale bestuurders uit om, waar nodig, het gesprek met de besturen van de erediensten op gang te brengen.

Op 1 juli 2010 heb ik over deze problematiek een workshop georganiseerd met vertegenwoordigers van de rooms-katholieke eredienst, van de steden en gemeenten en van de Vlaamse overheid (de Vlaams bouwmeester, het Agentschap Ruimte en Erfgoed, het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, het departement RWO en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur). Daar bleek dat de problematiek van de kerkgebouwen voor iedereen bespreekbaar is, evenals de schaalgrootte van de kerkfabrieken en hun (on-)mogelijkheid om het hun toevertrouwde patrimonium adequaat te beheren.

Naast de problematiek van de herbestemming van ongebruikte kerkgebouwen zijn ook de regels betreffende het financieel beheer en de financiële rapportering aan een evaluatie toe. De vernieuwde wijze waarop de kerkbesturen hun rekening moeten opmaken heeft er enerzijds voor gezorgd dat er

bijkomende relevante informatie beschikbaar is, anderzijds zijn een aantal technische onvolkomenheden aan het licht gekomen.

b) Aandachtspunten voor 2011

In opvolging van de genoemde workshop zullen vanaf oktober 2010 drie werkgroepen zich buigen over de uitdagingen die tijdens de workshop aan bod kwamen. Naast een werkgroep over het beheer van het patrimonium (o.l.v. het agentschap voor Ruimte en Erfgoed) en een werkgroep over de ruimtelijke impact (o.l.v. het team van de Vlaams Bouwmeester) zal een derde werkgroep onder leiding van het agentschap voor Binnenlands Bestuur werken rond de financiering en de bestuurskracht van de kerkfabrieken. De kerkgebouwen leggen een zware druk op de financiën van de kerkfabrieken, en in afgeleide orde ook op die van sommige gemeentebesturen, die tevens door hun kleinschaligheid vaak niet over de mogelijkheden beschikken om oplossingen op langere termijn uit te werken.

Deze werkgroep, met vertegenwoordigers van alle betrokken partijen, zal ook nuttig gebruik kunnen maken van de inventaris van mogelijke verbeterpunten die het agentschap Binnenlands Bestuur de afgelopen jaren heeft aangelegd. Ik verwacht hun voorstellen tegen Pasen 2011. Na Pasen 2011 zal het regelgevend traject worden opgestart. Het is mijn ambitie om de nieuwe regelgeving van kracht te laten worden voor het aantreden van de nieuwe gemeente- en provinciebesturen na de verkiezingen van oktober 2012.

2.4.2 Gezonde financiën als pijler voor efficiënte en bestuurskrachtige lokale en provinciale overheden.

2.4.2.1 Verantwoordelijke en efficiënte lokale en provinciale besturen

Niet alleen de Vlaamse overheid, ook de lokale besturen staan voor budgettair moeilijke jaren. De Vlaamse begroting heeft geen budgettaire ruimte om, bovenop de maximale vrijwaring van de huidige financiële stromen, aanvullende financiële inspanningen te leveren ten voordele van de lokale besturen. Daarbovenop ondervinden de lokale besturen ten gevolge van de methodiek van de federale doorstorting van de personenbelasting, met enige vertraging de gevolgen van de economische en financiële crisis.

Net als de Vlaamse overheid staan de lokale besturen voor de uitdaging om de volgende jaren meer met minder te doen. Ik ben ervan overtuigd dat ook de lokale en provinciale overheden hun verantwoordelijkheid opnemen. Onderlinge kennisuitwisseling en benchmarking kan het zoeken naar efficiëntiewinsten enkel stimuleren.

2.4.2.2 De groei van het Gemeentefonds bestendigen

a) Stand van zaken

Niettegenstaande de zware begrotingsinspanningen van de Vlaamse overheid en de binnen alle beleidsdomeinen getroffen saneringsmaatregelen, zorgde de Vlaamse Regering ervoor dat de dotatie van het Gemeentefonds in 2010 opnieuw verhoogde met 3,5%, tot 1.958.552.000 euro.

Op basis van de vooruitzichten van het Planbureau van 7 september 2010 zou de decretale groei van het Gemeentefonds daardoor in de periode 2002-2010 op 34,56% uitkomen, terwijl de cumulatieve jaarinflatie, op basis van het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen, 17,61% zou bedragen. Het Gemeentefonds steeg dus de voorbije jaren aanzienlijk sneller dan de inflatie en zou in de periode 2002-2010 zorgen voor een reële koopkrachtverhoging van bijna 14,41% voor de lokale besturen. De

reële groei in de periode 2002-2009 bedroeg 12,76%. Het Gemeentefonds betekent ongeveer 9% van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en vertegenwoordigt ongeveer 20% van de gemeentelijke ontvangsten.

b) Aandachtspunten voor 2011

Voor 2011 wordt de dotatie opnieuw met 3,5% verhoogd, tot 2.027.102.000 euro. Voor het eerst bedraagt het Gemeentefonds meer dan 2 miljard euro. Ook voor het Provinciefonds stijgt de dotatie met 3,5%, tot 89.313.000 euro.

2.4.2.3 Een hervorming van het Gemeentefonds en het Provinciefonds voorbereiden

a) Stand van zaken

Zoals gezegd is de druk op de financiën van de lokale besturen de laatste jaren sterk verhoogd. Dat is het gevolg van talrijke nieuwe uitdagingen in combinatie met de moeilijke financieel-economische situatie. Die omstandigheden vergroten ook de vraag naar een grondige evaluatie van de financiering van de lokale en provinciale besturen. De verdelingscriteria van het Gemeentefonds zorgen voor een belangrijke herverdeling van de middelen tussen de gemeenten onderling, onder meer rekening houdend met de centrumfunctie van de gemeenten en hun fiscaal vermogen. Voor de 13 centrumsteden betekent het Gemeentefonds gemiddeld nagenoeg 35% van hun ontvangsten. Voor de gemeenten met minder dan 10.000 inwoners is dat 16,4%, voor de overige gemeenten 14,9%. Maar ook binnen die groepen zijn er nog belangrijke verschillen. Deze vaststellingen vragen om een permanente monitoring en beoordeling.

De evaluatie van het Gemeentefonds die PricewaterhouseCoopers in 2009 uitvoerde, leverde alvast enkele interessante vaststellingen en mogelijke denksporen voor een eventuele hervorming op. Die zijn erop gericht een veel sterkere herverdeling tussen “rijke en arme” gemeenten te bewerkstelligen.

Bovendien kunnen we een herziening van de algemene financieringsfondsen niet loskoppelen van een onderzoek naar de specifieke financiering van lokale en provinciale besturen in de verschillende beleidsdomeinen. Hoewel specifieke subsidies aan lokale overheden telkens vertrekken vanuit een eigen interne logica, leidt de grote diversiteit aan subsidies tot een vermindering van de effectieve inzet van het subsidie-instrument. Aan specifieke subsidies voor lokale en provinciale besturen zijn ook dikwijls planlasten of andere administratieve lasten verbonden. Daarom is het, in het kader van de vermindering van planlasten en andere administratieve lasten voor lokale en provinciale besturen, wenselijk dat vooreerst de doelmatigheid van sectorale subsidies wordt afgewogen. Sectorale subsidiestromen zonder impuls karakter zouden toegevoegd kunnen worden aan de algemene financiering voor lokale besturen.

Tot slot is een grondige herziening van het Gemeentefonds en het Provinciefonds ook onlosmakelijk verbonden met de gesprekken over een interne en externe staatsvorming die op dit ogenblik op het gewestelijke en federale niveau worden gevoerd. De dotaties en verdelingsregelingen van beide fondsen moeten logischerwijze rekening houden met de afspraken en hervormingen die daaruit voortvloeien.

b) Aandachtspunten voor 2011

Om al de genoemde redenen is een fundamentele hervorming van het Gemeentefonds niet voor het komende werkjaar. Wel zal ik op korte termijn, dat is tijdens het komende werkjaar, een aantal technische wijzigingen aan het decreet over het Gemeentefonds aan de Vlaamse Regering voorstellen om enkele ongewenste neveneffecten weg te werken die een aantal verdelingsparameters in het

Gemeentefonds veroorzaken en die soms leiden tot grote schommelingen in de opeenvolgende aandelen van eenzelfde bestuur. Daarnaast moeten we in het Gemeentefonds ook regelingen treffen om mogelijke negatieve effecten van vrijwillige samenvoegingen van gemeenten te neutraliseren, ingeval sommige besturen daartoe een voorstel aan de Vlaamse Regering zouden formuleren.

2.4.2.4 De Elia-compensatie behouden en de lokale financiën ondersteunen

Aan het Gemeentefonds is in 2008 en 2009 een aanvullende dotatie toegevoegd, ter compensatie van de inkomsten die de gemeenten gederfd hebben ten gevolge van de vervroegde afschaffing van de Eliataks vanaf 2008. In 2010 bedraagt de aanvullende dotatie 84.660.000 euro. Ze is in april 2010 aan de gemeenten betaald.

In het kader van het lokaal pact dat de Vlaamse Regering op 1 februari 2008 met de gemeenten en provincies sloot, zijn op de Vlaamse begrotingen voor de jaren 2008 tot en met 2010 extra kredieten voor een verhoogde Elia-compensatie ingeschreven. Die verhoogde Elia-compensatie voor 2010 wordt eind 2010 voor het laatst aan de gemeenten uitbetaald.

2.4.2.5 Overleggen met de federale overheid

Ook het federale niveau beschikt over bevoegdheden die een belangrijke invloed hebben op de lokale financiën. Tot deze aangelegenheden behoren in de eerste plaats de volgende dossiers: de BTW-regelgeving en -tarieven, de aanvullende personenbelasting (afschaffing van de 1% administratiekosten en invoering van een vaste voorschotregeling), de financiering van de politiezones en toekomstige hulpverleningszones. Door de moeilijke politieke en budgettaire situatie op het federale niveau en de vervroegde federale verkiezingen in juni 2010, was er nog geen overleg met de federale overheid.

Het overleg met de federale overheid zal zo spoedig mogelijk worden opgestart.

2.4.2.6 Een versoepelde procedure bij investeringssubsidies

Invoeren van een nieuwe prioriteitsregeling voor het toekennen van subsidies aan gebouwen van de erkende erediensten

Op basis van het koninklijk besluit van 23 juli 1981 kan de Vlaamse overheid subsidies verlenen aan gebouwen van de erkende erediensten en huizen van vrijzinnigen. Gelet op het beperkte budget ten opzichte van het aantal mogelijke subsidiëringen heb ik recent een nieuwe regeling ingevoerd met als algemeen principe 'first in, first out', gecombineerd met de volgende prioriteitencode, waarbij code A staat voor de hoogste prioriteit en code E voor de laagste prioriteit:

- Code A: werken om veiligheidsredenen en bliksemafleiding;
- Code B: elektriciteitswerken, vernieuwing centrale verwarming, gecombineerde dossiers, dossiers gekoppeld aan in uitvoering zijnde dossiers;
- Code C: dakwerken, werken aan torens, buitenschilderwerken, gefaseerde werken;
- Code D: algemene restauratie, glasramen, gevelwerken;
- Code E: schilderwerken en interieurherstel.

2.4.3 Het personeelsbeleid als hoeksteen voor een bestuurskrachtige overheid

2.4.3.1 De uitvoering van de rechtspositieregeling ondersteunen

a) Stand van zaken

Alle Vlaamse gemeenten en provincies hebben inmiddels de nodige beslissingen genomen over een nieuwe rechtspositieregeling conform het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatsstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Uit gegevens die ABB heeft verzameld, blijkt dat 65% van de gemeenten en provincies daarmee klaar waren voor de uiterste datum van 1 januari 2009. De resterende 35 % van de besturen volgde na 1 januari 2009, echter met inwerkingtredingdatum van 1 januari 2009.

b) Aandachtspunten voor 2011

In 2010 en begin 2011 zal de invoering gebeuren van het besluit rechtspositieregeling OCMW-personeel, dat hoofdzakelijk geënt is op het bovengenoemde besluit van 7 december 2007 en op de plaatselijke uitvoering daarvan. Zonder het proces van uitvoering door de OCMW's te verstoren, starten we in de eerste helft van 2011 met de voorbereiding van een bijsturing van het besluit van 7 december 2007.

ABB evalueert daartoe momenteel het besluit en inventariseert de technische onvolkomenheden en de inhoudelijk-beleidsmatige knelpunten die vanuit diverse hoeken aangebracht zijn ter gelegenheid van het doorvoeren van de implementatie.

Een bijsturing zal gebeuren op basis van een wetgevingsvisie, waarbij alvast de volgende principes gerespecteerd worden:

- vereenvoudiging en/of verduidelijking;
- efficiëntieverbetering;
- geen detailregelgeving of overregulering;
- geen tabula rasa en behoud van de interne consistentie van het besluit.

De inhoudelijke bijsturingen blijven:

- in lijn met het zogenaamde “nieuw overheidsmanagement”;
- budgettair neutraal;
- in overeenstemming met de decretale bevoegdheidsregels;
- in overeenstemming met de algemene concepten die aan het rechtspositieregelingsbesluit van 7 december 2007 ten grondslag liggen (bijvoorbeeld gelijkheid statutair-contractueel).

Het is de bedoeling de voorbereidingsfase van die bijsturing af te ronden in het begin van 2012.

De Vlaamse Regering heeft op 9 juli 2010 kennis genomen van het rapport van de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen. Op basis daarvan zal ik nagaan welke voorstellen ik aan de Vlaamse Regering kan voorleggen ter aanpassing van de organieke decreten. Tot die te beoordelen elementen behoren:

- De organisatie van de evaluatie van de decretale graden (keuze tussen evaluatie door het uitvoerend orgaan van het bestuur of de nu opgenomen bijzondere raadscommissie).
- De bevoegdheid voor de concretisering van specifieke aanwervingsvoorwaarden voor het personeel. Er wordt uitgeklaard of die bevoegdheid op basis van het Gemeentedecreet en het OCMW-decreet exclusief berust bij de raad, dan wel ook kan uitgeoefend worden door het college van burgemeester en schepenen als uitvoerend orgaan of door de aanstellende overheid (college, eventueel secretaris). Op basis van het advies van de Raad van State bij het besluit van de

Vlaamse Regering van 7 december 2007 over de rechtspositieregeling gemeente- en provinciepersoneel, meer bepaald wat betreft de overeenstemming van het besluit met artikel 43 van het Gemeentedecreet, blijft het namelijk onduidelijk of er al dan niet een decreetswijziging nodig is om die bevoegdheid door het uitvoerend orgaan of de aanstellende overheid te laten uitoefenen.

- De problematiek van de deeltijdse secretarissen en ontvangers. Er wordt nagegaan in welke mate en hoe de regeling kan vereenvoudigd worden.
- De vereenvoudigingen van de decretale bepalingen inzake de tuchtregeling van het personeel van gemeenten, OCMW's en provincies.

2.4.3.2 De opbouw van een tweede pensioenpijler ondersteunen

Op 9 december 2009 bereikten de werkgevers- en werknemersorganisaties in het Vlaamse comité C1 een akkoord over een kaderreglement met betrekking tot het aanvullend pensioen voor contractanten in de Vlaamse lokale sector. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan een belofte in het sectoraal akkoord 2008-2013. Dit kaderreglement tweede pensioenpijler legt de gemeenschappelijke regels vast voor alle lokale besturen die van het systeem gebruik wensen te maken. Het creëert het kader waaraan de pensioentoezeggingen op het niveau van het lokale bestuur moeten beantwoorden.

Intussen blijkt dat dit initiatief veel bijval kent. Eind juni 2010 hadden al 400 Vlaamse gemeenten, OCMW's en andere lokale besturen een intentieverklaring goedgekeurd, samen goed voor meer dan 50.000 contractanten. Verder blijkt dat 80% van de besturen kiest voor een bijdragevoet van 1 tot 2%. Slechts 15% heeft beslist om ook de prestaties van voor 2010 in aanmerking te nemen.

In een eerste fase wordt, om praktische redenen, een 2de pijler opgebouwd door aan te sluiten bij een groepsverzekering, waarbij de RSZPPO fungeert als opdrachtcentrale. Het is de bedoeling om uiteindelijk over te gaan tot de oprichting van een OFP (Organisme ter Financiering van de Pensioenen).

De toekomstige evolutie van deze uitbouw van een tweede pensioenpijler hangt ook samen met beleidsbeslissingen, te nemen op federaal niveau. De materie van de pensioenen is een federale bevoegdheid en een kaderwet is noodzakelijk om een aantal technische problemen wettelijk te regelen. Uit een ontmoeting met de federale minister van pensioenen in het voorjaar van 2010 bleek dat het in de bedoeling ligt dat het federale kader beperkt blijft tot de wettelijke machtiging en de regeling van de pensioenproblemen, terwijl de lokale besturen een maximale autonomie behouden om eigen keuzes te maken of accenten te leggen. Zodra een voorontwerp van wet door de (federale) ministerraad is goedgekeurd zullen onderhandelingen met de vakorganisaties in het comité A (het gemeenschappelijk comité voor alle overheidsdiensten) plaats hebben. De Vlaamse Regering maakt deel uit van de overheidsdelegatie in dat comité. Voor de verdere ontwikkelingen in deze problematiek moet momenteel natuurlijk ook de federale regeringsvorming worden afgewacht.

2.4.3.3 Functieweging decretale graden

In uitvoering van het sectorale akkoord 2008-2013 is vanaf 1 januari 2009 een salarisverhoging voor de gemeente- en de OCMW-secretarissen toegekend, aansluitend bij het gewijzigde profiel van die functies in de organieke decreten. Dit sectoraal akkoord vermeldt ook dat een project functieweging zou worden opgestart, waarbij de zwaarte van de functies van gemeentesecretaris, adjunct-gemeentesecretaris, financieel beheerder van de gemeente, OCMW-secretaris en financieel beheerder van het OCMW wordt onderzocht aan de hand van geobjectiveerde wegingscriteria.

Na toepassing van de wet op de overheidsopdrachten is dit project toevertrouwd aan Hay Management, een organisatie die op dat vlak vooraanstaand is, ook in een internationale context. Het eindrapport van deze functieweging is thans beschikbaar. Het rapport levert 2 belangrijke resultaten aan: een wetenschappelijk onderbouwde meting van de zwaarte van de betrokken functies en functiebeschrijvingen die met een ruime draagkracht zijn tot stand gekomen. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur publiceert het rapport op zijn webstek.

Ik dring erop aan dat de besturen, waar de betrokken functies vacant worden verklaard, gebruik zouden maken van de functiebeschrijvingen uit het rapport en daarop de samenstelling en de inhoud van hun selectieproeven zouden baseren. Het besluit van 7 december 2007 inzake de rechtspositieregeling heeft de algemene draagwijdte van de selectieprocedure voor de decretale graden vastgelegd. Het is aan de besturen om er een meer gedetailleerde en onderbouwde inhoud aan te geven. De resultaatgebieden van de functiebeschrijvingen moeten daar de basis vormen.

Op die wijze kunnen de besturen de selectie van de topgraden verder professionaliseren en zo de kwaliteit van de dienstverlening verder verbeteren.

2.5 Strategische doelstelling: “Een efficiënte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 2012”

2.5.1 Een Vlaams Kiesdecreet voor de lokale verkiezingen

Een lokaal en provinciaal Kiesdecreet in de pijplijn

a) Stand van zaken

De lokale en provinciale verkiezingen hebben plaats op 14 oktober 2012. Zoals vermeld in mijn beleidsnota wens ik dat er tijdig, dat is voor het zomerreces van 2011, volstreekte duidelijkheid is over de wijze waarop deze verkiezingen zullen verlopen. Dat geldt in de eerste plaats voor het juridisch kader: het is daarom noodzakelijk dat het Vlaams Parlement nog tijdens het najaar de noodzakelijke wijzigingen aan de kieswetgeving in behandeling neemt, zodat de Vlaamse Regering vanaf het voorjaar van 2011 ook de belangrijkste uitvoeringsbesluiten kan uitvaardigen.

De regels voor de lokale verkiezingen staan momenteel verspreid in verscheidene federale wetten, waaraan de decreetgever ter gelegenheid van de verkiezingen van 2006 partiële wijzigingen heeft aangebracht. Die huidige situatie van de kieswetgeving is ronduit ondoorzichtig. Een logische indeling van de regelgeving die de lokale verkiezingen beheerst is ver zoek.

Dat maakt een wijziging van de lokale en provinciale kieswetgeving door middel van een Vlaams decreet op de lokale verkiezingen niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk.

Die noodzaak vloeit ook voort uit een arrest van 5 december 2007 van het Grondwettelijk Hof. Het Hof heeft geoordeeld dat de districten voor de provincieraadsverkiezingen, waar er slechts twee of drie mandaten te verdelen zijn, niet stroken met het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging. De bestaande indeling moet daarom aangepast worden. De huidige indeling in districten is inderdaad bijzonder uiteenlopend inzake grootte, bevolkingsaantallen en samenstelling. Momenteel zijn er in 9 van de 32 kiesdistricten minder dan 5 vertegenwoordigers te verkiezen. In uitvoering van dit arrest is de Vlaamse decreetgever verplicht het aantal districten sterk te verminderen tegen de verkiezingen van 2012.

Tijdens het afgelopen werkjaar heb ik samen met mijn administratie een ontwerp van decreet voor de lokale en provinciale verkiezingen voorbereid, waarin de regelgeving op een overzichtelijke en samenhangende wijze wordt gebundeld. De Vlaamse Regering heeft er op 16 juli 2010 haar principiële goedkeuring aan gehecht. Op 7 september 2010 heeft de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken een advies uitgebracht. Het advies van de Raad van State is gevraagd. Na een definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering zal ik dit ontwerpdecreet in het najaar van 2010 in het Vlaams Parlement indienen.

Inhoudelijk bevat het kiesdecreet ook de volgende wijzigingen die in het regeerakkoord zijn afgesproken, met name :

- Het aantal te verkiezen provincieraadsleden wordt gereduceerd tot maximaal 63 raadsleden in provincies met minder dan één miljoen inwoners en tot maximaal 72 raadsleden in provincies met meer dan één miljoen inwoners;
- De apparenteringsregels voor de provincieraadsverkiezingen zullen toegepast worden op basis van de vroegere senatoriële kieskringen;
- Er wordt een kiesdrempel vastgelegd van 5 procent, berekend op provinciaal niveau;
- De kiesdistricten voor de provincieraadsverkiezingen worden hertekend zodat er per district minstens zes provincieraadsleden te verkiezen zijn.

In overleg met de minister bevoegd voor Gelijke Kansen is de rits bij de eerste twee plaatsen op de lijsten voor de lokale verkiezingen ingevoerd in het ontwerp.

b) Aandachtspunten voor 2011

Vanaf 2011 loopt de voorbereiding van de lokale verkiezingen van 14 oktober 2012 op kruissnelheid. Het is van groot belang dat het Vlaams Parlement de eerstvolgende maanden een definitieve beslissing neemt over het ontwerp van kiesdecreet dat de Vlaamse Regering eerlang indient. Ik wens dat er voor het zomerreces 2011 duidelijkheid is over de wijze waarop deze verkiezingen zullen verlopen. Na de goedkeuring van het kiesdecreet zal ik ten spoedigste de nodige uitvoeringsbesluiten aan de Vlaamse Regering voorleggen.

Overleg met de federale overheid over de anomalieën in de kieswetgeving

Met betrekking tot de organisatie van de lokale verkiezingen zijn er nog een aantal juridische anomalieën ten gevolge van een onvolkomen bevoegdheidsoverdracht naar de gewesten. Zo kunnen EU-burgers op basis van de huidige regelgeving momenteel wel deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezing, maar niet aan de verkiezing van de OCMW-raad in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren. EU-burgers kunnen evenmin hun stem uitbrengen voor de verkiezing van de provincieraad.

Voor de lokale verkiezingen van oktober 2006 besliste het Vlaams Parlement tot een verplichte pariteit tussen mannelijke en vrouwelijke kandidaten op de lijsten voor de provincieraads-, gemeenteraads- en districtraadsverkiezingen. Ten gevolge van de federaal gebleven regelgeving geldt die pariteit evenwel niet voor de rechtstreekse verkiezingen van de OCMW-raden in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren. Ook de bepaling dat de schepencolleges, de OCMW-raden en de vaste bureaus van de OCMW's moeten bestaan uit personen van verschillend geslacht geldt niet voor de vermelde 7 gemeenten.

De rechtstreekse verkiezingen in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren worden georganiseerd volgens federale regels die de gewesten niet kunnen wijzigen. Daardoor bestaan er een aantal louter technische anomalieën die een eenvormige verkiezingsorganisatie in alle Vlaamse gemeenten bemoeilijken: de paritaire samenstelling van de lijsten, het devolutief effect van de lijststem, de integratie van de akte van bewilliging in de voordrachtsakte, het verkiezingscontentieux, zouden uniform moeten gelden in alle gemeenten van het Vlaamse Gewest.

Het wegwerken van deze anomalieën vraagt echter een beslissing op federaal niveau. In november 2009 heeft er een overleg plaats gevonden met de federale overheid. Dat heeft echter niet tot concrete resultaten geleid. Ik zal onze bezorgdheden aan de volgende minister van Binnenlandse Zaken bezorgen. Ik ga op korte termijn na of er voor een aantal anomalieën nog een oplossing mogelijk is voor de organisatie van de lokale verkiezingen van oktober 2012. Als er op dat vlak nog een doorbraak mogelijk is, moet die spoedig tot stand komen, zodat zij nog kan ingepast worden in een degelijke voorbereiding van de organisatie van de verkiezingen.

2.5.2 De lokale verkiezingen van 14 oktober 2012 efficiënt organiseren

Digitaal stemmen

a) Stand van zaken

Vanaf de verkiezingen van 1994 wordt gedeeltelijk op papier en gedeeltelijk met een stemcomputer gestemd. De wijze van stemmen is gelijk voor alle verkiezingen in België. Sedert de verkiezingen van 1999 stemmen in Vlaanderen 143 van de 308 gemeenten en 49% van de kiezers digitaal. Vlaanderen kent een veel sterkere graad van digitalisering dan Wallonië. Ter vergelijking: in Wallonië stemmen 39 gemeenten van de 262 en 20,2% van de kiezers digitaal. In Brussel wordt volledig digitaal gestemd.

De voorziene levensduur van de huidige stemapparatuur die geleverd is in 1993 en 1999 is inmiddels overschreden en de apparatuur is volledig afgeschreven. De apparatuur is verouderd en nog moeilijk te onderhouden. Ook de diskettes zijn nauwelijks nog in de noodzakelijke hoeveelheid leverbaar. De toegepaste technologie en programmeertalen zijn eveneens verouderd.

Voor toekomstige verkiezingen zijn er drie mogelijkheden:

- een volledig nieuw digitaal stelsysteem ontwikkelen;
- terugkeren naar een stemming met potlood en papier;
- de oude stemapparatuur in de mate van het mogelijke blijven gebruiken.

Al op 28 februari 2003 nam de Vlaamse Regering een principebeslissing om in de toekomst over te gaan tot een veralgemening van het digitaal stemmen in alle Vlaamse gemeenten. Vervolgens besliste de vorige Vlaamse Regering op 7 maart 2008 om voor de verkiezingen waarvoor zij bevoegd is, het digitaal stemmen in alle gemeenten van het Vlaamse Gewest te veralgemenen en de volledige kosten voor de aankoop van de apparatuur ten laste te nemen, na aftrek van de tussenkomst van de federale overheid.

Voor de gemeenten blijven dan nog de kosten te dragen voor het zorgvuldig bewaren van de apparatuur en het periodiek onderhoud ter gelegenheid van de verschillende verkiezingen. Ook de eventuele vervanging in geval van onherstelbaar defect komt voor rekening van de gemeenten.

Met het oog op de voorbereiding van het beslissingsproces sloot de Vlaamse overheid op 14 juli 2005 een samenwerkingsovereenkomst met de federale overheid en met het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Op basis daarvan werd een studieopdracht toegewezen aan een consortium van zeven Belgische universiteiten.

In uitvoering daarvan hebben de federale en de Vlaamse overheid vervolgens samen een overheidsopdracht uitgeschreven voor het ontwikkelen van een prototype van nieuw digitaal stelsysteem. Het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest nemen niet deel aan deze opdracht. Na een eventuele gunning kunnen zij desgewenst wel nog aansluiten bij het door de federale overheid en het Vlaamse Gewest gekozen systeem.

Voor deze opdracht hebben zes bedrijven ingeschreven. Het onderzoek van de ingediende offertes is momenteel in zijn eindfase. Op basis van het resultaat van deze opdracht moeten de Vlaamse Regering en de federale Regering samen beslissen over het al dan niet aanschaffen van dit nieuwe digitale stelsysteem. Daarbij zal rekening worden gehouden met het aanbod zoals dat blijkt uit de ingediende offertes, de evaluatie van de technische haalbaarheid en de kostprijs.

De overheidsopdracht voorziet in een eerste gunning van een prototype. Het is de bedoeling dat dit prototype door alle partijen grondig getest, geëvalueerd wordt en bovendien gecertificeerd wordt door een erkende instantie. In geval van gunstige evaluatie komt een proefproject op middelgrote schaal.

Het vervolg van het traject is een tweede gunning met betrekking tot de uitrol van de hardware. Een derde gunning betreft de software.

Deze processen nemen de nodige tijd in beslag. De (digitale) organisatie van verkiezingen gaat gepaard met risico's. Deze risico's moeten gekend en beheersbaar zijn. Het is immers de bevoegde minister die – op advies van de certificeringinstantie – vóór elke verkiezing moet beslissen of de gemeenten het digitaal stelsysteem mogen gebruiken. Het college van deskundigen, aangeduid door het Vlaams Parlement, kijkt eveneens toe op het hele verloop van de totstandkoming van het nieuw digitaal stelsysteem.

Dit dossier werd het afgelopen jaar heel intensief opgevolgd in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme van het Vlaams Parlement. Ik heb het Parlement uitvoerig ingelicht over de aanhoudende inspanningen die ik leverde om de lopende overheidsopdracht zonder verdere vertraging uit te voeren. Helaas ging er al heel wat kostbare tijd verloren. Bovendien heeft de overheidsopdracht door de vervroegde federale verkiezingen van 13 juni 2010 verdere vertraging opgelopen. De bevoegde entiteit bij de federale overheid heeft zich een tweetal maanden moeten concentreren op de organisatie van deze verkiezingen. Het plan om na de evaluatie van het prototype een pilootproject te organiseren is bijgevolg niet meer mogelijk, aangezien dat voorzien was voor de federale verkiezingen van 2011. Dat is een bijkomende hypotheek op de doelstelling om voor de verkiezingen van 2012 de nieuwe apparatuur te gebruiken.

b) Aandachtspunten voor 2011

Ik blijf dit dossier net zoals het afgelopen jaar van heel nabij volgen. Wat de lopende overheidsopdracht betreft, moeten nu zowel de Vlaamse als de federale regering op basis van het gunningsverslag een beslissing nemen over de gunning van het prototype. De evolutie van de federale regeringsvorming zal hierin dus een factor zijn. Afhankelijk van de snelheid waarmee deze overheidsopdracht verder evolueert en van diverse evaluatie- en testresultaten, kan het beoogde nieuw digitaal stelsysteem geheel of gedeeltelijk ingevoerd worden voor de verkiezingen van 2012.

Rekening houdend met de duur en de complexiteit van het beslissingsproces, wens ik een strakke timing aan te houden. Die timing houdt in dat in alle geval voor het zomerreces van 2011 een definitieve beslissing moet vallen over de wijze waarop de lokale verkiezingen van 14 oktober 2012 in Vlaanderen gehouden zullen worden.

Los van de lopende overheidsopdracht voor de aanschaf van een nieuw digitaal stelsysteem, heeft zowel het Agentschap voor Binnenlands Bestuur als de FOD Binnenlandse Zaken intussen een externe studie uitgeschreven over de mogelijkheden en de risico's van een verder gebruik van het huidige digitale stelsysteem. De resultaten van deze studies moeten tegen eind 2010 bekend zijn. Daarnaast zal ik bij verdere vertragingen van de lopende overheidsopdracht alle opties bekijken om de lokale verkiezingen in 2012 zo efficiënt mogelijk te laten verlopen.

Het geheel van deze maatregelen moet de Vlaamse Regering toelaten om ten laatste op 30 juni 2011 over alle informatie te beschikken om te beslissen over het te gebruiken stelsysteem, dan wel opnieuw terug te keren naar een stemming met potlood en papier. In dat laatste geval kan eventueel opnieuw beslist worden over de organisatie van digitale verkiezingen vanaf de eerstvolgende verkiezingen na 2012, dat is in principe in 2014. Maar een beslissing daarover, met inbegrip van de financiering daarvan, valt onder de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van de federale regering.

Organisatie van de verkiezingen, met maximale ondersteuning van moderne informaticatechnologie

a) Stand van zaken

Ongeacht de vraag of de kiesverrichtingen al dan niet zullen verlopen met behulp van stemcomputers, zal de organisatie en verwerking van de resultaten gebeuren met een sterke ICT-ondersteuning. Dat was al het geval bij de lokale verkiezingen van 2006.

b) Aandachtspunten voor 2011

In het najaar van 2010 worden de verschillende opties over de toepassing van IT-componenten geanalyseerd. In concreto gaat het Agentschap voor Binnenlands Bestuur na welke softwareonderdelen van de verkiezingen van 2006 hergebruikt of verbeterd kunnen worden, dan wel of de ontwikkeling van nieuwe modules aangewezen is. Wij onderzoeken ook of bepaalde softwarecomponenten, die de federale overheid bij de verkiezingen van 2010 aanwendde, herbruikbaar zijn. De keuze moet vooral gebaseerd zijn op een combinatie van functionaliteit en lage risico-inschatting. De kostprijs is eveneens een factor. Tegen het einde van het jaar zal het agentschap hiervoor de nodige beslissingen voorstellen.

In 2011 ligt het accent op het in kaart brengen van alle procedures en het volledig uitwerken van de IT-toepassingen, zoals de ingave van de kandidaten in een bestand, het opnemen, doorsturen en verwerken van de resultaten en de mediapublicatie.

Net zoals in 2006 wordt een webstek gecreëerd met zo breed mogelijke informatie, zowel voor de voorbereiding en de organisatie van de verkiezingen als voor het bekend maken van de kandidaten en de uitslagen van de verkiezingen. In het najaar van 2010 zal bekeken worden op welke manier en met welke componenten deze webstek wordt samengesteld.

Na de verkiezingen van 14 oktober 2012 zal ik voor de nieuwe gekozen mandatarissen infosessies organiseren zodat zij terdege voorbereid hun mandaat kunnen opnemen.

2.6 Strategische doelstelling: “Correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel”

In de Vlaamse rand neemt de verfransingsdruk toe. In enkele gemeenten kregen de Franstaligen met het oog op hun integratie faciliteiten met de taalwetten van 1963. De correcte toepassing van deze taalwetten leidt al jarenlang tot conflicten. De opeenvolgende Vlaamse Regeringen voeren een beleid om het Nederlandstalig karakter te beschermen. Ik zet dit beleid voort in samenwerking en nauw overleg met de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, de vzw De Rand en de andere leden van de Vlaamse Regering.

Het uitgangspunt is het respect voor het territorialiteitsbeginsel, met voor de faciliteitengemeenten de daaraan gekoppelde voorrangstatus van het Nederlands. Prioritaire doelstellingen van mijn beleid zijn de stipte naleving van de taalwetgeving en de uitvoering van een beleid dat het Nederlandstalig karakter van de Rand ondersteunt en versterkt. De vzw De Rand is een belangrijke partner voor het beleid, met inbegrip van een positief taalpromotiebeleid, waarvan de werking eveneens wordt versterkt. Voor meer details verwijs ik naar mijn Beleidsbrief Vlaamse Rand 2011.

Ik blijf de correcte toepassing van de taalwetgeving in de dagelijkse bestuurspraktijk nauwgezet opvolgen. Door het verslag van een ambtenaar van het Agentschap Binnenlands Bestuur, die de vergaderingen van de gemeenteraden in elk van de zes Vlaamse randgemeenten bijwoont, verneem ik snel wanneer de taalwet overtreden is. Zo nodig treed ik onmiddellijk op of kom ik tussen bij de bevoegde instanties. Ik duld niet dat een aantal bestuurders de taalwetgeving blijft miskennen, zelfs nadat de Raad van State in enkele arresten duidelijk heeft aangegeven hoe de taalwetgeving moet toegepast worden. Dit geldt evenzo voor natuurlijke personen en private rechtspersonen, belast met een publieke functie.

Zo vernietigde ik verschillende gemeenteraadsbesluiten waaronder het gemeenteraadsbesluit van 28 september 2009 van Linkebeek omdat de waarnemend burgemeester Frans gesproken had, het gemeenteraadsbesluit van 25 mei 2010 van Wezembeek-Oppem met betrekking tot het gunnen van de aankoop van kiezerslijsten, aanstippingslijsten en oproepingskaarten in het kader van de federale verkiezingen van 13 juni 2010, het gemeenteraadsbesluit van 26 mei 2010 van Sint-Genesius-Rode dat besliste de oproepingsbrieven voor de federale verkiezingen van 13 juni 2010 op een onwettige wijze te laten verzenden en het gemeenteraadsbesluit van 31 mei 2010 van Sint-Genesius-Rode houdende de vaststelling van de kiezerslijst "Belgen in het buitenland" voor de federale wetgevende verkiezingen van 13 juni 2010.

Op 7 mei 2010 vaardigde ik een omzendbrief uit die verduidelijkt dat iedere vorm van registratie van het taalgebruik verboden is. Ik vroeg mijn federale collega van Binnenlandse Zaken om haar administratie de opdracht te geven om de vermeldingen in het Rijksregister in overeenstemming te brengen met de wet door de taalcode te schrappen.

In verband met de correcte toepassing van de taalwetgeving zal ik mij voor de aanduiding van de gemeentelijke afgevaardigden in de culturele beheersorganen houden aan het arrest van de Raad van State d.d. 7 juni 1983, inzake het zwembad Wauterbos van St.-Genesius-Rode tegen de gouverneur van de provincie Brabant. De Raad van State oordeelde dat het begrip filosofische en ideologische strekking (art. 3, §2 van de Cultuurwet en Cultuurpactdecreet) steunt op een levensbeschouwelijke opvatting of een maatschappijvisie. Het taalgebruik valt hier echter niet onder. Ik ben trouwens door het gezag van dit arrest gebonden omdat het erga omnes geldt.

Op 30 maart 2010 weigerde ik, zoals mijn ambtsvoorganger, de burgemeesters van Kraainem, Wezembeek-Oppem en Linkebeek te benoemen wegens een gebrek aan respect voor de taalwetgeving. De betrokkenen hebben deze beslissing niet aangevochten door een annulatieverzoek in te dienen bij de Raad van State. Ik zal pas tot de benoeming van een burgemeester besluiten wanneer de betrokken besturen mij een kandidaat voordragen die aan alle voorwaarden voldoet en die bewezen heeft en bereid is de wetten van dit land, waaronder de taalwetten, zoals bevestigd door de Raad van State, te respecteren. Ik heb dit trouwens op 30 maart 2010 aan de besturen meegedeeld.

2.7 Strategische doelstelling: “Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief”

2.7.1 Het Belgische EU-voorzitterschap in 2010 aangrijpen voor ervaringsuitwisseling

De noodzaak om de lokale en regionale overheden nauwer bij Europa te betrekken wordt steeds sterker aanvoeld door de EU-lidstaten. Dit besef resulteerde in het initiatief van het Nederlandse EU-voorzitterschap in 2004 om jaarlijks een bijeenkomst, een “high level meeting”, te organiseren over het thema “Governance”. Sindsdien had dit elk jaar plaats op uitnodiging van de als EU-voorzitter optredende lidstaat. Het doelpubliek zijn de topambtenaren van de centrale overheidsdiensten van de lidstaten die bevoegd zijn voor de organisatie en regelgeving van de lokale publieke sector.

Eind september 2010 organiseerden de Belgische gewesten samen met de Duitstalige gemeenschap dit evenement in het kader van het Europese voorzitterschap. Het is een gezamenlijk initiatief, dat zeer collegiaal, constructief en in de beste verstandhouding tussen de betrokken overheidsdiensten was uitgewerkt.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur speelt een prominente rol in de stuurgroep. Het hoofdthema van de high level meeting on Governance luidde “benchmarking rond efficiëntiemeting in lokale besturen” en kwam voort uit de prioritaire doestellingen die de Vlaamse overheid hanteert voor de organisatie van de lokale publieke sector. Vlaanderen coördineerde het hoofdthema van deze

conferentie en bevorderde de actieve betrokkenheid van de participerende lidstaten door een vooraf rondgestuurde vragenlijst.

Het thema sluit naadloos aan bij het standpunt dat de Vlaamse Regering vertolkt bij de Europese Commissie inzake monitoring van de EU2020 doelstelling.

De Europese Commissie beschikt al over een werkwijze van rankings en scoreboards om de voortgang van de lidstaten te kunnen meten. Vlaanderen wil graag die werkwijze introduceren bij de Europese lokale besturen om zo te komen tot een systematische monitoring- en benchmarkingagenda. Dit laat toe om op regelmatige en meetbare basis vooruitgang en bijsturing te realiseren van het lokale beleid.

Tot voor kort werd de meeting vooral gezien als een moment om ervaringen uit te wisselen. Het event, georganiseerd tijdens ons EU-voorzitterschap, moet opnieuw sterker aanknopen bij de oorspronkelijke doelstelling van de initiatiefnemers en het forum een inhoudelijke meerwaarde geven. Sinds kort maakt Vlaanderen deel uit van een kleine kerngroep, met Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Zweden die ijvert voor actieve Europese participatie van lokale en regionale besturen via de high level –groep. Vanuit het Comité van de Regio's is er ernstige belangstelling voor het evenement en wordt er afgetoetst of een meer formele samenwerking mogelijk is.

Ik verleen mijn steun aan het opstarten van een nauwere samenwerking met het Comité en wil de aanwezigheid van de Europese instellingen en de lidstaatvertegenwoordigingen in Brussel actiever benutten als opportuiniteit voor een sterkere interactie tussen Europa en zijn regionale en lokale partners.

2.7.2 Proactief deelnemen aan internationale fora

Op 8 december 2010 organiseert de vzw de Rand een evenement om het Vlaams beleid in de Brusselse Rand toe te lichten aan een internationaal publiek. Prominente Vlaamse sprekers geven een uiteenzetting voor een heteroog publiek uit de journalistieke, diplomatieke en private wereld. Er wordt gebruik gemaakt van de internationale aandacht tijdens het Belgische EU-voorzitterschap om een breed publiek te bereiken. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur participeert actief in de organisatie van het evenement en biedt logistieke ondersteuning onder meer bij de opmaak van een publicatie.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur werkt ook actief samen met het departement Internationaal Vlaanderen en met het Vlaams-Europees verbindingagentschap (Vleva) inzake de mogelijkheden die zich voornamelijk binnen het EU-verband aandienen.

ABB zorgt in dit verband voor een ontvangst van de Oostenrijkse vereniging van lokale besturen. Het Brusselse kantoor van die vereniging nam contact op met het departement Internationaal Vlaanderen en ABB. Een dertigtal Oostenrijkse mandatarissen zullen aanwezig zijn. Dergelijke bezoeken openen mogelijkheden om Vlaanderen te tonen en te promoten. Dit bezoek van een Europees federaal land biedt de mogelijkheid om de buitenlandse ervaringen te delen.

2.7.3 Betere informatieverstrekking aan en over de lokale besturen

In het najaar brengt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur voor de eerste maal een internationale brochure uit. Deze is gericht op de buitenlandse partners van het agentschap en de buitenlandse lokale besturen. De brochure verschijnt in het Nederlands, Frans, Duits en Engels. In eerste instantie wordt ze verspreid tijdens de evenementen in het kader van het Europese voorzitterschap. Ze zal ook gebruikt worden bij de ontvangst van buitenlandse delegaties.

Ook BinnenBand bevat een vaste rubriek die tot stand komt dankzij een netwerk binnen en buiten de Vlaamse overheid met o.a. Vleva en VAIS. Na het voorzitterschap zal gefocust worden op communicatie over de verwezenlijkingen van het Belgische Europese voorzitterschap voor lokale besturen.

2.7.4 De werking van de EGTS-structuur optimaliseren

ABB werkt actief mee aan de bevraging over EGTS (Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking), die momenteel loopt op initiatief van het Comité van de Regio's. De Vlaamse insteek werd opgemaakt in overleg met het departement Internationaal Vlaanderen en met Vlaamse contactpersonen in de bestaande EGTS-structuren.

Het thema EGTS vormt ook het item van de workshop die Vlaanderen organiseert n.a.v. de reeds vermelde High Level Meeting on Governance tijdens het EU-voorzitterschap. De gouverneur van de provincie West-Vlaanderen introduceert als ervaringsdeskundige het thema waarna de Vlaamse vertegenwoordiger in Parijs het debat en de discussie zal leiden. De Vlaamse overheid zal op de debatten vertegenwoordigd zijn door medewerkers van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en het departement Internationaal Vlaanderen. Vlaanderen zal zijn ervaringen meedelen als aanzet tot het debat. Dit debat wordt opgevat als een discussieforum waarbij het optimaliseren van het instrument vooropstaat.

De conclusies van de workshop worden meegenomen in het eindverslag van het congres dat aan de EU-verantwoordelijken zal worden voorgelegd.

De Vlaamse evaluatieoefening zal deel uitmaken van de werkzaamheden van de High level Meeting on Governance. Het zal naast de knelpunten, ook aanbevelingen bevatten voor bijsturing en zal gericht worden aan de Europese beleidsinstellingen.

2.8 Strategische doelstelling: “Een ondersteunende administratie voor de lokale en provinciale besturen”

2.8.1 Strategische accenten in de beheersovereenkomst 2011-2015 van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

In mijn beleidsnota heb ik gewezen op het belang van een goed werkend Agentschap voor Binnenlands Bestuur, niet alleen als pijler bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid van de Vlaamse Regering met betrekking tot de lokale besturen en de provincies, maar vooral ook om de dienstverlening aan die besturen zo goed mogelijk te ondersteunen.

Terecht plaatst het Vlaams regeerakkoord de samenwerking tussen de minister en zijn administratie in de focus. Het belang van een slagkrachtige overheid voor de brede samenleving kan maar moeilijk onderschat worden. Zeker in een periode van budgettaire beperkingen staat de administratie voor de uitdaging om haar werking en dienstverlening te verbeteren, ook met minder middelen.

De Vlaamse Regering heeft sinds 2010 een consistente budgettaire besparing doorgevoerd. Wat het Agentschap voor Binnenlands Bestuur betreft resulteerde dit in een vermindering van de personeelsbudgetten in 2010 met 4,9% (2,5%, verhoogd met de zogenaamde endogene groei). Voor 2011 komt er daar bovenop een nieuwe besparing van 1,5%, opnieuw verhoogd met het niet toekennen van de endogene groei. Op 2 jaar tijd zal het personeelsbudget met zowat 8% inkrimpen. In hetzelfde kader besliste de Vlaamse Regering tot een verbod tot aangroei van personeel in VTE tegenover de start van de regeerperiode van de huidige regering.

In deze samenhang werkt ook het Agentschap voor Binnenlands Bestuur aan een voortdurende verbetering van zijn dienstverlening en interne organisatie. Het onderzoekt zijn werking en processen en zal die, waar nodig, hertekenen en standaardiseren met het oog op een optimale inzet van mensen en middelen om zodoende ruimte te creëren voor de realisatie van zijn strategische doelstellingen.

Dat is ook het uitgangspunt van de beheersovereenkomst 2011-2015 die ik met het Agentschap voor Binnenlands Bestuur voor het einde van dit jaar wil sluiten. De voorbereiding daarvan is momenteel in een eindfase. Zij bevat een aantal duidelijke accenten:

Nadruk op de beleidsondersteuning

In aansluiting op zijn missie zal het Agentschap voor Binnenlands Bestuur de Vlaamse Regering en in het bijzonder mijzelf ten volle bijstaan bij het creëren van een juridisch, financieel en ondersteunend kader dat de lokale en provinciale besturen maximale mogelijkheden biedt voor het organiseren van een kwaliteitsvol bestuur en adequate dienstverlening aan de bevolking.

Het agentschap zal inzetten op een versterking van deze beleidsvoorbereiding en zal daarvoor ook de nodige personele middelen vrijmaken. Dat ligt in de logica na de afslanking van de ministeriële kabinetten.

Eenduidig Vlaams beleid

Om dat waar te maken zal het agentschap zijn efficiëntie verbeteren. De nadruk ligt daarbij op een maximale afstemming bij de voorbereiding van de beleidsbeslissingen die ikzelf en de gouverneurs nemen, onder meer bij de adviesverstrekking en bij de uitoefening van het bestuurlijk toezicht. De Vlaamse overheid wenst tegenover alle lokale besturen en provincies in Vlaanderen eenduidige standpunten in te nemen en een gelijke behandeling te waarborgen.

Focus op de ondersteuning van de lokale besturen

In mijn beleid wil ik, samen met het agentschap, in de eerste plaats proactief werken door de lokale besturen en de provincies te adviseren en te ondersteunen, eerder dan in hoofdzaak of bij voorrang op repressieve wijze het bestuurlijk toezicht uit te oefenen.

Die ondersteuning en begeleiding zal zo doelmatig mogelijk gebeuren op basis van initiatieven die het geheel van de besturen ten goede komen. Daarom zal de informatieverstrekking vooral gebeuren door middel van een generiek en gestandaardiseerd aanbod, dat digitaal en gebruiksvriendelijk toegankelijk is voor alle besturen. Het agentschap beschikt daarvoor over uitstekende en welbekende kanalen. Rekening houdend met de omvang van de informatie kreeg de webstek van het agentschap recent een nieuwe structuur, zodat de informatie gemakkelijk teruggevonden kan worden (<http://binnenland.vlaanderen.be>). Bij de voorbereiding van dat proces heeft het agentschap ook relevante gebruikers uit de lokale besturen en de provincies bevroegd. De informatieverstrekking wordt verder ondersteund door de digitale nieuwsbrief Binnenl@nd en het tijdschrift BinnenBand.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zal sterk inzetten op informatie- en kennisverzameling en -opvolging, met een steeds breder interessegebied. Die inhoudelijke uitbouw van het kennismanagement gebeurt in overleg met de belanghebbenden.

Beperking van het systematisch bestuurlijk toezicht, maar met aandacht voor een correcte toepassing

Wat het bestuurlijk toezicht en aanverwante dossierbehandeling betreft, is het beleid van de Vlaamse Regering dat het systematisch toezicht verder wordt beperkt. De focus ligt op de behandeling van vragen van belanghebbenden en op onderzoeken in geval van klacht. Daarbij geldt een maximale

uniformiteit in behandeling. Vanzelfsprekend blijf ik, samen met de gouverneurs, op een correcte en consequente manier het bestuurlijk toezicht uitoefenen.

De lokale besturen moeten bij het nemen van hun beslissingen uiteraard de wetten en decreten naleven en de beginselen van behoorlijk bestuur in acht nemen. Zij moeten ook rekening houden met de belangen van de ruimere gemeenschap. Bij de uitoefening van het bestuurlijk toezicht zal ik mij houden aan wat geregeld is in de wetten, decreten en de rechtsnormen, in acht te nemen in een democratische rechtsstaat.

Digitalisering van het toezicht

Zoals aangekondigd in mijn beleidsnota werk ik samen met het agentschap aan de informatiedoorstroming tussen de lokale besturen en de Vlaamse overheid zodat de procedures van het bestuurlijk toezicht efficiënter en eenvoudiger kan verlopen door gebruik te maken van de informaticatechnologie. Vandaag gebeurt dat schriftelijk en vaak aangetekend, omwille van de rechtszekerheid, ook op het vlak van de termijnen.

Bij een gedigitaliseerde informatiedoorstroming mag die rechtszekerheid niet in het gedrang komen. Tegen de start van de nieuwe lokale bestuursperiode zal een systeem operationeel zijn waarbij de papierstroom wordt vervangen door digitale documenten, digitaal ondertekend. De organieke decreten zullen daartoe worden aangepast. In 2011 leg ik daarvoor de grondslag door het organiseren van de noodzakelijke ICT-toepassingen en het aanpassen van de regelgeving. Daarna wordt het digitaal toezicht stapsgewijze operationeel.

2.8.2 De werking van het agentschap voortdurend verbeteren

Om zijn taken zo doelmatig mogelijk te kunnen uitvoeren werkt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur aan een permanente verbetering van zijn werking. In 2008 heeft het agentschap een zelfevaluatie uitgevoerd. Dit onderzoek, dat aansluit op de interne audit die IAVA uitvoert voor de hele Vlaamse overheid, heeft een aantal verbeterpunten aan het licht gebracht. Vervolgens is een meerjarenplan opgesteld om gefaseerd te werken aan deze verbeterpunten. Vanaf 2009 is gestart met het in praktijk brengen van dit verbeterplan.

In dit kader heeft het agentschap het voorbije werkjaar veel aandacht besteed aan het in kaart brengen van zijn werkprocessen. Telkens bundelt een staalkaart de belangrijkste informatie over het proces zoals de belanghebbenden betrokken bij het proces, de wijze van monitoring, de betrokken regelgeving. De staalkaarten zijn op het extranet gebruiksvriendelijk raadpleegbaar voor alle personeelsleden van het agentschap. Een ander aandachtspunt betrof de concretisering van een integriteitsbeleid, aangepast aan de eigen entiteit en organisatie.

Zoals voor alle entiteiten van de Vlaamse overheid, komt er tegen eind 2010 een nieuwe maturiteitsinschatting voor de verschillende elementen van de organisatiebeheersing van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. De beheersovereenkomst bevat de doelstelling om tegen eind 2010 op alle thema's van de leidraad organisatiebeheersing een score 3 te behalen. Score 3 betekent dat er voor dat thema beheersmaatregelen aanwezig zijn die gestandaardiseerd zijn, gedocumenteerd, gecommuniceerd en worden toegepast. IAVA zal de maturiteitsscores beoordelen op hun correctheid.

Ook voor het volgende werkjaar wordt het verbeterplan verder uitgewerkt. Voor de lopende projecten wordt er in het bijzonder gewerkt aan de wijze waarop de projecten omgezet kunnen worden in courante werking.

2.8.3 Maximaal inzetten op informatie, communicatie en ondersteuning

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur investeert sterk in initiatieven om de lokale en provinciale besturen te ondersteunen in hun bestuurlijk beleid. Dit gebeurt onder andere door:

- adviesverstrekking
- inzetten van verschillende communicatiekanalen
- aanbieden van statistische beleidsinformatie

Conform zijn visie wil het agentschap immers in een geest van partnerschap het logische aanspreekpunt zijn voor de belanghebbenden in het streven naar een kwaliteitsvol bestuur. Die visie wordt door 3 pijlers ondersteund:

- Positionering: ABB wendt zijn unieke positie, als ondersteuner van de toezichhoudende overheid, aan om de dialoog over binnenlands bestuur, stedenbeleid, inburgering en integratie tussen de lokale en regionale besturen, organisaties van inburgering en integratie, de minister, de belangengroepen en andere beleidsdomeinen te stimuleren.
- Kenniscentrum: ABB ontplooit zich verder als een kenniscentrum van en voor lokale en regionale besturen, organisaties van inburgering en integratie.
- Advies en coaching: ABB ondersteunt lokale en regionale besturen, organisaties van inburgering en integratie o.m. door het aanreiken van vorming en toepasbare oplossingen waarbij voldoende ruimte wordt ingebouwd voor maatwerk voor de diverse besturen en organisaties.

Adviesverstrekking

Adviesverstrekking is één van de pijlers uit de visie van ABB. In het voorbije werkjaar is onder andere rond de nieuwe beleids- en beheerscyclus gestart met de uitbouw van een ondersteuningspakket voor de besturen. Zo is er een elektronische helpdesk waar besturen terecht kunnen met hun vragen (zie bbcgo@vlaanderen.be). In juni organiseerde het agentschap een infosessie voor de geselecteerde pilootbesturen.

In 2009 registreerde het Agentschap voor Binnenlands Bestuur 2.741 adviesvragen, in de periode van januari tot september 2010 zijn dat er 1.673.

Tijdens het volgende werkjaar zal dit ondersteuningspakket nog verruimd en uitgebreid worden. Er komen onder andere vormingsdagen en publicaties.

Inzetten communicatiekanalen

Het agentschap beschikt over degelijk uitgebouwde communicatiekanalen waardoor beleidsinformatie van de Vlaamse overheid snel kan doorgestuurd worden naar de lokale en provinciale besturen.

De besturen ontvangen de elektronische nieuwsbrief *Binnenl@nd* met recente informatie, onder meer over beslissingen van de Vlaamse Regering die relevant zijn voor hun beleid. Uit navraag blijkt dat dit informatiekanaal als bijzonder belangrijk wordt ervaren. De nieuwsbrief heeft 4570 abonnees.

Het tweemaandelijks tijdschrift *BinnenBand* geeft een uitgebreide duiding bij nieuwe evoluties en ontwikkelingen inzake binnenlands bestuur. In het volgende werkjaar plant het agentschap af en toe de publicatie van een themanummer, naast de gewone edities van *BinnenBand*. Zo wordt er voor december 2010 een themanummer gepland over de nieuwe rechtspositieregeling voor het OCMW-personeel. Het tijdschrift heeft 5480 abonnees.

De webstek van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur is grondig vernieuwd in het voorjaar 2010. De site bevat een nieuwe structuur die toelaat om relevante informatie op een snellere wijze terug te vinden. Nieuwe informatie op de webstek wordt ook aangekondigd door de elektronische nieuwsbrief *Binnenl@nd*. Tussen september 2009 en september 2010 waren er 204.943 bezoeken aan de webstek Binnenland.

Aanbieden van statistische beleidsinformatie

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur stelt aan de besturen heel wat statistische beleidsinformatie ter beschikking. Het agentschap werkt hiervoor nauw samen met de Studiedienst van de Vlaamse Regering. In concreto gebeurt dat vanaf 2010 door middel van een profielschets voor de gemeenten, OCMW's en provincies. De profielschets bevat indicatoren over de omgeving waarbinnen het bestuur werkt (bijvoorbeeld aantal inwoners, gegevens over de verkozen raden), over de financiën van het bestuur (voor het merendeel op basis van cijfers uit de jaarrekeningen) en over het personeel dat in de besturen tewerkgesteld is.

De profielschets voor Vlaanderen verscheen in juni 2010. Hij bevat gemiddelden voor Vlaanderen, voor de kleine besturen (minder dan 10.000 inwoners), de middelgrote besturen (meer dan 10.000 inwoners en geen centrumstad) en de 13 centrumsteden. Waar mogelijk zijn ook de cijfers opgenomen van de voorbije 5 jaar, zodat een beter inzicht wordt bekomen in recente evoluties.

In het najaar van 2010 komen er individuele profielschetsen per gemeente en OCMW en per provincie. Ook dan worden de gegevens afgezet tegen het gemiddelde van een groep van gelijkaardige gemeenten (op basis van de Dexia-indeling). Verder worden er ook gegevens opgenomen uit de verschillende beleidsdomeinen. De individuele profielschetsen worden ter beschikking gesteld op de webstek. Dit laat de besturen toe om zelf verder aan te slag te gaan met de gegevens, die raadpleegbaar zijn op internet.

In dit verband wil ik tot slot ook het samenwerkingsverband lokale statistieken in de kijker plaatsen. Het is een samenwerking tussen de Studiedienst van de Vlaamse Regering, het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de VVSG, de VVP en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Het samenwerkingsverband heeft tot doel zoveel mogelijk statistisch materiaal te ontsluiten tot op het niveau van de individuele gemeenten. Dat gebeurt door middel van de webstek www.lokaalstatistieken.be. De gebruiker kan door middel van een verwerkingsmodule zelf rapporten samenstellen op maat van het eigen bestuur. In de 2010 is deze webstek volledig vernieuwd.

Geert BOURGEOIS

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Bijlage 1: Begroting 2011

De Vlaamse begroting 2011 wijst 2.245.356.000 euro toe aan de lokale en regionale besturen. Daarin zijn vier belangrijke uitgaven pakketten opgenomen:

- lokale financiën;
- lokale en provinciale verkiezingen 2012;
- subsidiëring specifieke investeringen;
- werking en ondersteuning beleid Binnenlands Bestuur.

1. Lokale financiën

Het Vlaams Gemeentefonds bedraagt in 2011 2.027.102.000 euro. Ten opzichte van 2010 groeit het fonds met 68.550.000 euro of 3,5%. Het Vlaams Provinciefonds groeit eveneens met 3,5% en bedraagt 89.313.000 euro in 2011.

Ter compensatie van de afschaffing van de Elia-taks is er een aanvullende dotatie van 83.000.000 euro.

2. Lokale en provinciale verkiezingen 2012

De Vlaamse begroting begroot in 2011 10.295.000 euro voor de opstart van de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen 2012. Daarnaast wordt 30.000.000 euro voorzien in de provisie.

3. Subsidiëring specifieke investeringen

Voor de subsidiëring van specifieke investeringen is 4.422.000 euro ingeschreven:

- het bouwen van openbare crematoria: 1.101.000 euro;
- werken aan het niet-beschermd patrimonium van de erkende erediensten: 3.047.000 euro;
- werken aan ontmoetingscentra voor verenigingen van vrijzinnigen: 274.000 euro.

4. Werking en ondersteuning beleid Binnenlands Bestuur

De Vlaamse begroting bevat tenslotte een aantal beleidskredieten voor werkingskosten van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, communicatie en ondersteuning van de lokale besturen:

- werkingskosten beleid agentschap met inbegrip van buitenlandse contacten: 478.000 euro;
- uitgaven voor communicatie: 60.000 euro;
- werkingskosten en vergoedingen Raad voor Verkiezingsbetwistingen en Beroepscommissie voor Tuchtzaken: 50.000 euro;
- studiekosten: 167.000 euro;
- subsidies participaties initiatieven Binnenlands Bestuur: 140.000 euro;
- subsidie aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen: 219.000 euro;
- subsidies aan gemeenten en OCMW's ter stimulering van efficiëntietrajecten: 100.000 euro.

Bijlage 2: Overzicht beleidsmaatregelen 2010-2011

1 Interne staatshervorming

Meer bevoegdheden voor de gemeenten, een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden met grondgebonden karakter

- samenstellen bestuursforum
- bespreken groenboek interne staathervorming op bestuursforum
- opmaken witboek
- uittekenen implementatietrajecten realisatie witboek

Mogelijkheden creëren voor sterke gemeenten en democratisch gelegitimeerde lokale samenwerkingsverbanden

- opstarten ondersteuningsteam dat gemeenten begeleidt bij een fusieoperatie zowel inhoudelijk als financieel
- voorbereiden Fusiedecreet

2 Volwaardig partnerschap over de grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus

beleids- en controleprocessen van verschillende overheden op elkaar afstemmen

betere planning, minder planlasten

- opmaken Planlastdecreet
- afschaffen koppelsubsidies en verminderen van het specifiek toezicht
- opmaak inventaris bestaande koppelsubsidies en vormen van specifiek toezicht

Belfortprincipe bevestigen

decretaal kader voor interbestuurlijke samenwerking

commissie efficiëntiewinsten lokale besturen

3 Verhogen van bestuursefficiëntie door gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, de lokale besturen en de provincies

afstemmen van de beleidsprocessen op andere bestuursniveaus

elektronische informatie uitwisselen en de beschikbare gegevens maximaal delen tussen de overheden

- onderzoeken wat mogelijkheden zijn voor digitalisering van het toezicht
- uitbouw databank met lokale belastingsreglementen
- uitbouw personeelsdatabank

elektronisch ontsluiten van lokale en provinciale informatie voor burger en mandataris

- onderzoeken op welke wijze notulen digitaal kunnen verzonden worden aan raadsleden en uitvoerende colleges en op welke wijze er digitale inzage in dossiers kan komen voor de raadsleden

4 Sterke en verantwoordelijke besturen

Nieuwe organieke regelgeving voor de lokale besturen implementeren

Gemeente-, OCMW- en Provinciedecreet verder uitvoeren

- aanpassing 3 organieke decreten naar aanleiding van aanbevelingen commissie efficiëntiewinst lokale besturen
- randvoorwaarden en juridische mogelijkheden onderzoeken in verband met verzelfstandiging van de zorgvoorzieningen in de OCMW's

samenwerking tussen gemeente en OCMW stimuleren

- onderzoeken in samenwerking met vertegenwoordigers van de gemeenten en OCMW's welke juridische wijzigingen aan de organieke decreten en de aanverwante regelgeving moeten gebeuren om samenwerking gemeente-OCMW te stimuleren
- voorzien in mogelijkheid dat statutaire en contractuele personeelsleden op vraag van het bestuur (gemeente of OCMW) personeel ter beschikking stellen van het andere bestuur (OCMW of gemeente)
- onderzoeken of de delegatiemogelijkheden die in de organieke decreten voorbehouden zijn aan het eigen personeel kunnen uitgebreid worden naar personeel van andere besturen
- wegnemen van belemmeringen inzake budgethouderschap en ondertekeningbevoegdheid
- onderzoeken van de wenselijkheid om personeelsleden van andere besturen op te nemen in het managementteam

financiële luik van de organieke decreten implementeren

- uitbouw implementatie- en vormingstraject voor de invoering van de nieuwe beleids- en beheerscyclus
- begeleiding pilootbesturen
- ministerieel besluit met verdere uitvoeringsbepalingen

externe audit voor de lokale besturen

- voorstellen voor implementatie van de externe audit voorleggen aan de Vlaamse Regering

uitvoeringsbesluit maken over de rechtspositieregeling voor het personeel van de OCMW's

- informatie geven over het nieuwe besluit
- organiseren infosessies over het besluit
- opmaak omzendbrief met richtlijnen betreffende toezicht op toepassing van het besluit en over ondersteuningsaanbod

Mogelijkheden creëren voor personeelsmobiliteit tussen Vlaamse overheidsbesturen

- opmaak besluit externe personeelsmobiliteit

Decreet Intergemeentelijke Samenwerking bijsturen

- digitalisering van de papierstroom organiseren en elektronisch organiseren van de informatiestroom naar de raadsleden en leden van uitvoerende colleges
- bijsturing Decreet Intergemeentelijke Samenwerking

decreet op de erediensdiensten verder uitvoeren

- lokale besturen nauw betrekken bij het onderzoek van toekomstige erkenningsaanvragen
- decreet en uitvoeringsbesluiten evalueren en waar nodig bijsturen tegen aantreden van de nieuwe gemeente- en provincieraden
- zoeken naar oplossingen om aan ongebruikte kerkgebouwen een maatschappelijk verantwoorde bestemming te geven

Gezonde financiën als pijler voor efficiënte en bestuurskrachtige lokale en provinciale overheden

verantwoordelijke en efficiënte lokale en provinciale besturen

- opmaak plan van aanpak voor uitbouw beleidseffectenmeting

groei van het Gemeentefonds bevestigen

- dotatie Gemeentefonds in 2011 verhogen met 3,5%
- aanpassing decreet Gemeentefonds (wegwerken van een aantal technische anomalieën)

voorbereiden hervorming Gemeente- en Provinciefonds

- technische wijzigingen aan decreet Gemeentefonds aanbrengen

Eliacompensatie behouden en lokale financiën ondersteunen

- laatste uitbetaling van aanvullende Eliacompensatie

overleggen met federale overheid

- overleg organiseren met de federale overheid over een aantal financiële dossiers na de federale regeringsvorming

Personeelsbeleid als hoeksteen voor een bestuurskrachtige overheid

invoeren van de rechtspositieregeling ondersteunen

- aanpassing rechtspositieregelingbesluit wegens aantal technische anomalieën en aanbevelingen CELB
- opbouw tweede pensioenpijler ondersteunen
- functieweging decretale graden
- publicatie rapport Hay Management op webstek van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

5 Een efficiënte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 2012

lokaal en provinciaal Kiesdecreet in de pijplijn

- opmaak Vlaams Kiesdecreet

overleg met federale overheid over de anomalieën in de kieswetgeving

- aanspreken federale regering om oplossing voor aantal technische anomalieën te zoeken

lokale verkiezingen van 2012 efficiënt organiseren

- verdere voorbereidingen treffen voor invoering nieuw digitaal stelsysteem
- verschillende opties voor het toepassen van IT-componenten bij de verkiezingen van 2012 analyseren
- nagaan welke componenten in de site www.vlaanderenkiest.be zullen worden opgenomen

6 Correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel

- verderzetten van het beleid om het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel te behouden

7 Binnenlands bestuur in Europees en internationaal perspectief

Belgisch voorzitterschap in 2010 aangrijpen voor ervaringsuitwisseling organiseren van high level meeting over governance in september 2010

proactief deelnemen aan internationale fora

- organiseren van een internationaal evenement om het Vlaamse beleid in de Brusselse Rand toe te lichten

betere informatieverstrekking aan de lokale besturen

- vaste internationale rubriek opnemen in het tijdschrift BinnenBand

werking van de EGTS-structuur optimaliseren

- meewerken aan de evaluatiestudie over de werking van EGTS

8 Een ondersteunende administratie voor de lokale en provinciale besturen

strategische accenten in de beheersovereenkomst 2011-2015 van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

- opmaak nieuwe beheersovereenkomst

werking van het agentschap voortdurend verbeteren

- verderzetten uitvoering verbeterplan

maximaal inzetten op informatie, communicatie en ondersteuning

- aanbieden ondersteuningspakket invoering nieuwe beleids- en beheerscyclus
- ondersteuning bij invoering rechtspositieregeling
- actuele informatie verstrekken via elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd, tijdschrift BinnenBand
- up to date houden van vernieuwde webstek
- opmaak themanummers bij BinnenBand
- aanbieden individuele profielschetsen op webstek

Bijlage 3: Regelgevingsagenda

Titel initiatief	Betrokken regelgeving	Eventuele wettelijke deadline	Korte samenvatting van beleidsdoelstellingen	Te doorlopen fases en hun timing	Vereenvoudiging?	RIA?	Contactpersoon
Fusedecreet	Gemeentedecreet	Opstellen fusedecreet afhankelijk van de bestoende interesse van de gemeenten om in een vrijwillige fusieoperatie te stappen met ingang van 1 januari 2013.	Mogelijkheden creëren voor een versterking van het lokaal bestuur door het aanbieden van en financiële en inhoudelijke ondersteuning voor gemeenten die op vrijwillige basis willen fusioneren.	- 30 april 2011: inwachten voorstellen geïnteresseerden gemeenten; - 31 januari 2011: oplevering case-study door KPMG - 31 maart 2011: oplevering modeldossier door KPMG - 31 augustus 2011: einde studieopdracht KPMG - 31 december 2011: inwachten definitieve gemeentelijke voorstellen tot vrijwillige fusie	Ja	Ja	Ann François
Planlastendecreet	Alle betrokken sectorale subsidieregelingen; organieke regelgeving lokale besturen (gemeenten, OCMW's en provincies) en uitvoeringsbesluiten; Rekendecreet		Vermindering planlasten lokale besturen	Nog te bepalen	Ja	Ja	Ann De Saedeleer
Aanpassing Gemeente-, OCMW- en Provinciedecreet en uitvoeringsbesluit en	Gemeentedecreet van 15 juli 2005 Provinciedecreet van 9 december 2005 Decreet van 19	Als datum van inwerkingtreding wordt 1 januari 2013 vooropgesteld	Wegwerken anomalieën en aanbrengen van verbeteringen aan de drie organieke decreten en eventueel aan de desbetreffende uitvoeringsbesluiten	- het eerste tekstvoorstel met het kabinet bespreken en aanpassen - procedure administratieve en begrotingscontrole	Door het wegwerken van de anomalieën en het aanbrengen van verbeteringen zal de efficiëntie van de lokale besturen verbeteren.	Ja	Ann François

Bijsturing decreet intergemeentelijk e samenwerking	Decreet intergemeentelijke samenwerking	Afhankelijk van de resultaten van het overleg over de interne staatshervorming, het tot stand komen van het witboek en de bevindingen van een werkgroep	Het creëren van sterke en verantwoordelijke besturen door de eventuele aanpassing van het decreet intergemeentelijke samenwerking, als onderdeel van een decretaal kader voor interbestuurlijke samenwerking.	advies naar Raad van State - Definitieve goedkeuring begin 2011	Ja	Ja	Marc Verhulst
Decreet van 7 mei 2004 op de erediens en uitvoeringsbesluit en	Decreet van 7/05/04 betreffende de materiële organisatie en de werking van de erkende erediens; Besluit van de V. R. van 30/9/05 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediens; Besluit van de V. R. van 13/10/06 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediens en van de centrale besturen van de erkende erediens; M.B. van 27/11/06 tot vaststelling van de modellen van de boekhouding van de	nihil	evaluatie van de regelgeving, wegwerken van knelpunten in overleg met de lokale besturen en de erkende erediens	- interne oplijsting van knelpunten door ABB tegen eind 2010 - overleg met de lokale en provinciale besturen en de erkende erediens en uitwerken van voorstellen die in aanmerking komen voor eventuele aanpassing - eventuele aanpassingen aan de regelgeving tegen het aantreden van de nieuwe gemeente- en provinciebesturen na de verkiezingen van 2012	afhankelijk van het resultaat van het overleg	afhankelijk van het resultaat van het overleg	Bart Van Dooren

besturen van de erediens en ter uitvoering van artikel 46 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erediens en van de centrale besturen van de erediens	Decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds	nihil	SOD 4 Sterke en verantwoordelijke lokale besturen Beleidsdoelstelling: een aantal ongewenste effecten van de huidige verdelingsregeling wegwerken	Deadline definitieve goedkeuring decreetswijziging: september 2011 (met het oog op berekening en uitkering kwartaalvoorschotten 2012 op basis van aangepaste criteria)	nee	ja	Ann De Saedeleer
Aanpassing rechtspositiebesluit aan aanbevelingen CELB en wegwerking technische anomalieën.			SOD Sterke en verantwoordelijke besturen Uitvoering aanbevelingen commissie efficiëntie lokale besturen	- voorstellen van alternatieven; - aftoetsing alternatieven met belanghebbenden - afstemming timing aanpassing BVR rechtspositieregeling aan de timing aanpassing organieke decreten; klaar begin 2012			Johan Ide
Vlaams kiesdecreet		Nee Verkiezingsdatum: 14/10/2012	(2)	(3)	Ja: grotere eenvormigheid van de regelgeving	Nee: eigen regelgeving	Jo Craeghs
			(1)				

Toelichting per kolom:

1. Geef de titel van het initiatief.
2. Geef aan welke bestaande regelgeving “betrokken” is bij het regelgevingsinitiatief, bijvoorbeeld te wijzigen en/of ter uitvoering ervan. Dit kan ook Europese regelgeving zijn.
3. Indien het regelgevings- of beleidsinitiatief juridisch gezien binnen een bepaalde periode moet uitgevoerd worden (bijvoorbeeld de omzetting van een Europese richtlijn), geef dit dan duidelijk aan.
4. Vat de beleidsdoelstellingen of de beoogde effecten van het beleidsinitiatief kort samen, zoals beschreven in de beleidsnota.
5. Beschrijf kort de te doorlopen fases en hun timing (bv. geplande agenderingen op de ministerraad).
6. Geef aan of het initiatief een vereenvoudiging betekent.
7. Geef aan of een RIA voor dit beleidsinitiatief wordt opgesteld. Indien dit niet het geval is, geef dan aan waarom niet (uitzonderingsgronden).

(1)

- 1) Gemeentekieswet van 4 augustus 1932;
- 2) Provinciekieswet van 19 oktober 1921;
- 3) Kieswetboek van 12 april 1894;
- 4) Decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen wordt opgeheven voor wat betreft de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen;
- 5) Decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraaden, de gemeenteraden en de districtraden;
- 6) KB van 9 augustus 1894 betreffende de parlements-, provincieraads- en gemeenteraadsverkiezingen – kiesmaterieel;
- 7) MB van 10 augustus 1894 betreffende het kiesmaterieel;
- 8) Regentsbesluit van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State;
- 9) KB van 15 juli 1956 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, in geval van beroep bedoeld bij artikel 76bis van de gemeentekieswet;
- 10) KB van 27 augustus 1982 betreffende de terugbetaling van reiskosten aan sommige kiezers;
- 11) KB van 20 december 1984 betreffende de bekendmaking van de verkiezingsuitslagen;
- 12) Wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming;
- 13) KB van 15 april 1994 tot vaststelling van de afmetingen van de stembiljetten, alsmede de kleur van de stembiljetten voor de rechtstreekse verkiezingen van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn
- 14) KB van 18 april 1994 tot vaststelling van de algemene erkenningsvoorwaarden van de geautomatiseerde stembiljetten en de elektronische systemen voor het optellen van stemmen;
- 15) KB van 20 oktober 1994 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, in geval van beroep bedoeld bij artikel 37/4 van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen;
- 16) KB van 10 april 1995 tot vaststelling van het model van volmachtformulier voor de verkiezingen;
- 17) KB van 25 mei 1999 tot bepaling van de wijze waarop de erkenning van de aanvraag die de niet-Belgische burgers van de Europese Unie ingediend hebben bij de gemeente van hun hoofdverblijfplaats om ingeschreven te worden op de kiezerslijst die opgesteld wordt voor de verkiezing van het Europees Parlement of voor de gemeenteraadsverkiezingen, ingeschreven wordt in de bevolkingsregisters;

- 18) MB van 25 mei 1999 tot vaststelling van het model van de aanvraag die de niet-Belgische burgers van de Europese Unie die in België gevestigd zijn, moeten indienen bij de gemeente van hun hoofdverblijfplaats als zij wensen ingeschreven te worden op de kiezerslijst die opgesteld wordt voor de gemeenteraadsverkiezingen, evenals de modellen van de beslissing waarbij het college van burgemeester en schepenen deze aanvraag ofwel erkent, ofwel verwerpt;
- 19) MB van 24 augustus 2000 tot vaststelling van de modellen van de te gebruiken formulieren en verslagen in het kader van de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn;
- 20) KB van 9 maart 2003 waarbij de kiesoverheden gemachtigd worden toegang te hebben tot de informatiegegevens van het Rijksregister van de natuurlijke personen en het identificatienummer ervan te gebruiken voor de wettelijke controles in kieszaken;
- 21) KB van 13 januari 2006 tot vaststelling van het model van de aanvraag die de niet-Belgische burgers buiten de Europese Unie, die hun hoofdverblijfplaats in België hebben gevestigd, moeten indienen bij de gemeente van die hoofdverblijfplaats als zij wensen ingeschreven te worden op de kiezerslijst die opgesteld wordt voor de gemeenteraadsverkiezingen;
- 22) MB van 13 januari 2006 tot vaststelling van de modellen van de beslissing waarbij het college van burgemeester en schepenen de aanvraag ofwel erkent, ofwel verwerpt, die de niet-Belgische burgers buiten de Europese Unie, die in België gevestigd zijn, moeten indienen bij de gemeente van hun hoofdverblijfplaats als zij wensen ingeschreven te worden op de kiezerslijst die opgesteld wordt voor de gemeenteraadsverkiezingen, evenals het model van het attest van de verklaring waarin de niet-Belgische burger buiten de Europese Unie zich ertoe verbindt de Grondwet, de wetten van het Belgische volk en het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele Vrijheden na te leven;
- 23) KB van 13 januari 2006 tot bepaling van de wijze waarop de erkenning van de aanvraag die de niet-Belgische burgers buiten de Europese Unie ingediend hebben bij de gemeente van hun hoofdverblijfplaats om ingeschreven te worden op de kiezerslijst die opgesteld wordt voor de gemeenteraadsverkiezingen, ingeschreven wordt in de bevolkingsregisters;
- 24) MB van 26 januari 2006 betreffende de volgorde van de verkiezingen en de opmaak van de schermen bij geautomatiseerde stemming;
- 25) Decreet van 10 februari 2006 houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, de wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming van 11 april 1994 en het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement;
- 26) Besluit van de Vlaamse Regering van 10 maart 2006 houdende delegatie van sommige bevoegdheden inzake de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen, de districtsraadsverkiezingen, de verkiezingen van de raad voor maatschappelijk welzijn en de provincieraadsverkiezingen aan de Vlaamse minister bevoegd voor de Binnenlandse Aangelegenheden;
- 27) Besluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2006 houdende uitvoering van artikel 8 van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen;
- 28) Besluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2006 tot vaststelling van het aantal te verkiezen provincieraadsleden van het Vlaamse Gewest;
- 29) Besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2006 tot verdeling van de provincieraadsleden over de kiesdistricten;
- 30) MB van 4 juli 2006 tot bepaling van het aantal kiezers dat per stemafdeling mag stemmen in de kieskantons en de gemeenten die voor het gebruik van een geautomatiseerd stelsysteem zijn aangewezen voor de verkiezing van de provincie-, gemeente- en de districtsraden;
- 31) MB van 18 augustus 2006 tot vaststelling van het model en de afmetingen van de stembiljetten bij de gemeente-, OCMW- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006;

32) MB van 21 augustus 2006 tot vaststelling van de modellen van de onderrichtingen voor de kiezers voor de gelijktijdige verkiezingen van de gemeenteraden, de districtsraden, de rechtstreekse verkiezingen van de raden voor maatschappelijk welzijn en de verkiezingen van de provincieraden;

33) MB van 24 augustus 2006 tot vaststelling van de modellen van de oproepingsbrieven voor de verkiezingen van 8 oktober 2006.

(2)

1) Kieswetgeving wijzigen om uitvoering te geven aan het arrest van het Grondwettelijk Hof van 5 december 2007 (herindeling van de provinciale kiesdistricten);

2) Kieswetgeving wijzigen om uitvoering te geven aan de afspraken van het regeerakkoord, zijnde:

- een vermindering van het aantal provincieraadsleden;
- toepassing van apparenteringsregels op basis van de senatoriële kiesomschrijvingen;
- invoering van een kiesdrempel van 5 % op provinciaal niveau;
- invoering van het ritssysteem voor de eerste twee plaatsen op de lijsten, in overleg met de minister bevoegd voor Gelijke Kansen;
- herindeling van de provinciale kiesdistricten zodat er per district minstens 6 raadsleden te verkiezen zijn;

3) Een geïntegreerde kieswetgeving tot stand brengen voor alle lokale verkiezingen met het oog op een grote eenvormigheid en transparantie;

4) Overleggen met de federale overheid over de anomalieën in de kieswetgeving;

5) De lokale verkiezingen van 14 oktober 2012 efficiënt organiseren.

(3)

1) November 2010 : advies Raad van State

2) December 2010 – januari 2011 : parlementaire behandeling van het kiesdecreet

3) Januari 2011 – december 2011 : goedkeuring uitvoeringsbesluiten en formulieren door Vlaamse Regering

Bijlage 3: Overzicht moties en resoluties

Met redenen omklede motie tot besluit van de op 30 maart 2010 door de heer Joris Van Hauthem in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het uitblijven van een formele beslissing in het dossier van de kandidaat-burgemeesters voor de faciliteitengemeenten Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem 473 (2009-2010) - Nr 2

Voor de stand van zaken in verband met de uitvoering van deze motie verwijs ik naar punt 2.6 *Correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel.*

Actualiteitsmotie tot besluit van het op 5 mei 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de financiële bonus voor de vrijwillige fusie van gemeenten en de toekomstige rol van de provincies 517 (2009-2010) - Nr 2

Voor de stand van zaken in verband met de uitvoering van deze motie verwijs ik naar punt 2.1.2 *Mogelijkheden creëren voor sterke gemeenten en democratisch gelegitimeerde lokale samenwerkingsverbanden.*